

ELŐFIZETÉS

HELYEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József tőbérnyeg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, május 24.

Elfoglaltuk Monte Verena
olasz erődöt.

Budapest, május 23. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Orosz- és délkeleti hadszíntér:

A helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

Csapataink már a Sugauvögy mindkét oldalán előrenyomulnak. Burgent (Borgó) az ellenség menekülve hagyta el; gazdag zsákmány maradt kezünkben. A gráci hadtest átkelt a határon és a megvert ellenséget üldözi. A Monte Verena olasz erőd már birtokunkban van. A Brand-vögyben támadásunk az ellenséges állások ellen Chiesa-nál folyamatban van. A május tizenötödike óta zsákmányolt lövegek száma egy századvannegyolcra emelkedett. Tengeri repülőgépeink számos bombát dobáltak San-tonna-piava-portoguari vasútvonalra. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Erős francia ellentámadások
a Maas mentén.

Berlin, május 23. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Givenchy eu Gohelletől délnyugatra felismertük az angolok ellentámadási szándékát és annak kivételét zárótüzünkkel megakadályoztuk. Rocincourt vidékén visszavertünk kisebb angol előretöréseket. A Maas területen a harci tevékenység az ellenségnek kiterjedt támadási kísérletet folytán különösen élénk volt. A folyó baloldalán a Comard erődöt délre elfoglaltunk egy francia erődhatár. Az ellenség támadásait a 304-es magaslatról keletre és a Mort Homme déli lejtőjén megfúrtuk. A folyó baloldalán a Thiaumont majortól északra húzódó harcvonalon a Caillette erdőig heves gyalogsági harcra került a sor. A franciák erős társasági előkészítés után benyomultak legelői levő állásainkba, ellentámadásaink a támadási szakasz szárnyain lamét vissza vetették őket. Beaumontól délre és a hasonló nevű egykori erődötől délre, mely egyébként szilárdan birtokunk-

ban maradt, a harc még nem ért véget. Vauxtól északra visszafoglaltunk egy átmenetileg az ellenség kezébe került arok támaszpontot. Gombresz magaslaton robbantással jelentékeny kiterjedésben elpusztítottuk az első és második francia vonalat. Vaux les Palanqueux és Souseynél (a Maas magaslatokon Verdun-tól délkeletre) az ellenség támadásai

már jórészt zárótüzünkben omlottak össze. Kisebb osztagokat, melyek árkaikba nyomultak, ezekben gyűrtünk le. Vaillytől délnyugatra elvertünk egy ellenséges repülőgépet.

Keleti és Balkán hadszíntér:

Nincs újabb esemény. Legfelsőbb művezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A béke akadályai.

Arad, május 23.

A felhők között járnak az entente vezeterei — mondja Bethmann Hollweg kancellár — és a mig ott járnak, addig nem lehet velük a békéről beszélni. A felhőkbe burkolozva nem akarják a földi valóságot látni. A felhők ködfátyola talán most is a jövő győzelmét ringatja előttük, holott a földön most roppan össze egyik szövetségesük, az olasz, a vereség súlya alatt. A felhők között szávalnak, pohárköszöntöznek, jelszavakat harsognak, haragvó villámokat oikáztatnak és arról nem vesznek tudomást, hogy a földön, a saját földjükön mennyire nöttön-nő a nyomor, az inség és elégedetlenség, a forrongás.

Németország és szövetségesei, a kik eddig is egyre jobban a győző helyében voltak és vannak, kész a békéről beszélni. Semmi se kényszeríti erre, mint az az érzés, amely a háború előtt is a béke megtartására vezette cselekvését és az a felelősség, hogy a verontásnak, mihelyt lehet, végét kell szakítani. Invitalta már Bethmann-Hollweg az angol külügyminisztert a zöld asztal mellé, hogy a béke felől tárgyaljanak, nem egyszer adott kifejezést Németország békés hajlandóságának. De a felhőkbe hiába nyujtana békejobbát. Ott egész másnak akarják látni a helyzetet. Az a térkép, amelyet a központi hatalmak harci ereje a háború alatt Európában kirajzolt, rájuk nézve nincsen. Ok a képzelődések és az üres tenhéjazásnak magasában még ma is hódításokról beszélnek és ha már Németország teljes letörésének tervét elejtik, Németországtól Elzász-Lotaringiát, tőlünk meg az olasz aspirációk vidékét akarják diadallal lemetezni.

A béke minden barátja — és ma senki sincs, a ki ne lenne ilyen, — igazat ad a kancellárnak, hogy ez a mód nem vezet a békére. A mig az entente népei türik, vagy tetszőssel is

fogadják vezetőiknek ilyen céltalan, görögützes pontikáját, addig a háború nem jut közelebb az annyira óhajtott betelezéshez. De az is kétségtelen, hogy ilyen államférfiak mellett a háború további folytatásáért az erkölcsi felelősség azokra hárul, a kik ezeknek a színészkedő államférfiak cselekvéseit megtürik.

His ez az erkölcsi felelősség az, a melyet már nem igen vállalnak. Eddig a franciák és az oroszok Angliára nártották a háború elnyulásának ódiumát. Most azonban Anglia Franciaországra akarna kenni az erkölcsi felelősséget. Allítólag kompetens nyilatkozat jelent meg az angol sajtóban, hogy Anglia már kész lenne Németországgal tárgyalni a békéről, azonban Párisban tudni se akarnak róla. Londonban pedig most azon töprengenek, hogy Franciaország nélkül, hogy lehetne a békéről tárgyalni. Akárki az angol nyilatkozó államférfi, a szavairól messziről érzik az angol hamisság, a kétszínűség. Lehetséges-e, hogy ugyanaz az Anglia, amely a londoni egyezményvel meg a kisebb népek kezét is megkötötte, — nenogy azok külön bekét kössenek, — most maga lépne föl, mint egyezés bontó és a franciák tudtán és akaratán kívül próbálna békét kötni.

Egyenes, férfias, becsületos lélek, a valóságot tisztán látó szem és az emberi rendeltetést megbecsülő érzés, őszinteség kell ahhoz, hogy az egymással harcban álló államok szoba althassanak egymással és a békéről beszéljenek. Lehet-e számítani arra, hogy az entente államterítai között is lesznek ilyenek? Vagy az a valószínűbb, hogy a szenvedéseiket, megtevesztetésüket, veszteségeiket megunt nemzetek az elégedettség egy heves kitörése után a politikusokat kiráncigalják a felhők közül és arra kényszerítik, hogy a földön járjanak és a földön azt az utat keressék.

amely a béke felé vezet. Ez az út ma Németország és a monarchia irányában van.

Aradi Vöröskeresztes kitüntetések.

(A sebesültek gondozóinak legteibb jutalma.)

ARADI KOZLONY MEGJELENÉSÉBŐL

Arad, május 23.

A hivatalos lap mai száma egész sorát közli a kitüntetésekkel, amelyekkel Ferenc Szalvátor főherceg, mint a Vörös Kereszt-egylet vérszolgálati vezetője, a sebesültek ápolása és a katonai egészségügy körül a háborúban szerzett érdemeik elismerésül, aradmegyei és aradi orvosokat, valamint aradi és aradmegyei Vörös Kereszt-kórházak vezetőit, önkéntes ápolókat és Vörös Kereszt-egyleti vezetőit kitüntette. A kitüntetések a következők:

Gróf Károlyi Gyuláné mácsai kastélyban fenntartott kórház vezetője a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei elismerésül a Vörös Kereszt hadi-ékitményes tiszti díszjelelvényét kapta.

A Vörös Kereszt II. osztályú hadi-ékitményes díszjelelvényét kapták meg: Adelmann Károly kórházvezető Újszentanna, Berger Salamón dr. orvos Marosborsa, dr. Bottis Tivadarné kórházi gazdasági főnöknő Arad, Bradeán Athanász dr. járásorvos Máriaradna, gróf Bréda Viktorné városi vör. ker. választmányi elnök Arad, Ciaklán Miklós dr. kórházi vezető- orvos Opéska, Osepreghy Imre dr. kórházvezető Elek, Deák Zsigmond dr. járásorvos Elek, Demján Aurél dr. vezető- orvos Arad, Ferenczi Armin dr. községi orvos Kőrös, Frank János vör. ker. fiókegyeleti elnök Othalom, Friedmann József dr. községi orvos Magyarpécska, öz. Gantner A. Károlyné kórházelnöknő Újszentanna Horváth Antal dr. orvos Othalom, Hunyady Károly gróf vör. ker. fiókegyeleti társelnök Soborsin, gróf Hunyady Károlyné vör. ker. fiókegyeleti elnök Soborsin, Jombart Lajosné kórház-vezető Arad, Issekutz László dr. kórház-vezető orvos Arad, dr. Issekutz Marcellné kórház-fenntartó Magyarpécska, Kintzig Géza dr. járásorvos Világos, Kovács Béla vör. ker. fiókegyeleti elnök Máriaradna, dr. Köpf Jánosné kórház-vezető Arad, Laczay Endréné önk. vezető főpolgármester Arad, Magyar Samu dr. vezető- orvos Arad, Major Rezső dr. orvos Arad, báró Neuman Alirédné kórházi háztartási főnöknő Arad, Patkós Gábor dr. járásorvos Kiszén, Pozsgay István dr. igazgató-főorvos Arad, Popovics János dr. orvos Újszentanna, Prohászka László dr. vezető- orvos Arad, Purgly László kórház-fenntartó Solsonya, Purgly Lászlóné kórház-vezető Solsonya, öz. Rónay Jánosné kórház-vezető Arad, Seidner Sándor kórház-fenntartó Marosborsa, Simó Károly dr. főorvos Arad, Tetter Ferenc vör. ker. fiókegyeleti elnök Világos, Tisch Mór dr. vezető- orvos Arad, öz. báró Urbán István kórház- vezető Arad, Csejthei Varjassy Lajos városi vör. ker. választmányi elnök Arad, Vásárhelyi Janka vör. ker. fiókegyeleti elnök Arad, Viczák Gyula orvos Arad, Villányi László járásorvos Arad, Werner Miklós dr. orvos Pankota.

Ferenc Szalvátor főherceg a Vörös Kereszt hadi-ékitményes ezüst díszjelmét díjmentesen adományozta továbbá: báró Bánhidya Antalnénak (Arad), a Vörös Kereszt körül szerzett érdemei

elismerésül és a katonai betegápolás körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül Adelmann Ádámné, Adler Andorné, Arnold Mariska, Bajnok Idyll, Balogh Zoltáné, Bara Lajosné, Bandl Mária, Berzeviczy Gizella, dr. Berger Salamonné, Bolyos Klára, Bolyos Irma, Braun Lujza, Csapó Lórántné, Osepreghy Etelka, dr. Csiky Ödöné, Csipkés Ernőné, Csukay Vilma, Decsi Lenke, Diera Miklósné, ifj. Emeny Györgyné, Fábrián Margit, Faulhaber Ferené, Fényes Kálmáné, Fodor Gyuláné, Gattermayer Károlyné, Gergelyi Jakabné, dr. Gross Aladárné, Gyöngyösi Sándorné, Hammer Miksáné, Hammer Vilma, dr. Hecht Adolfné, Hegedüs Edéné, Horváth Mária, Huez Katica, Issekutz Magda, Jakobovits Jenőné, Kádas Aranka, Kállay Daima, Klein Mária, öz. Klepovits Sándorné, Korpády Sándorné, Kócsy Andrásné, Kronberger Róza, Kurzer Böske, Kubinyi Ferené, Landár Vanda, Lopa Dora, Maderász Sari, dr. Mairovics Adolfné, dr. Mannheim Zsigmondné, Mayer Lipótné, Michailovitch Flóra, Martinovics Ilona, Márton Gyuláné, Mladin Miklósné, Szotyori Nagy Bella, Nagy Anna, Niedermayer Anna, Niedermayer Teréz, Podány Jánosné, gróf Porcia Lajosné, Puohlin Berta, Reisz Lujza, öz. Rónai Lajosné, Seidner Sándorné, Simon Karolin, Smarák Mariska, Stoyka Anna, Sälfer Ilona, Steinfeld Ilona, Stern Nelli, Stóklain Berta, Szabo Béláné, Sz. Szabó Károlyné, Sz. Szabó Istvánné, Szalay Imréné, Szathmáry Berta, Szentes Laci, Szentes Margit, öz. Szepessy Jánosné, öz. Szilágyi Györgyné, Unger Ilona, Valéria Józsefné, dr. Valóiu Romulusz, Vojtás Ödöné, Vörös Magda, Wittmanu Irén, Werner Adolfné, Zombory Jánosné önk. ápolónőnek, továbbá:

Abrai Gizella kórházi konyha vezetőnek, Aekermann Katica főpolgármesternek, Balogh Gyula ref. lelkésznek, Baross Boris kórházi konyha vezetőnek, Bignó Mária üdítő csoport vezetőnek, Boros Emma mütös ápolónőnek, Csukay Gyula vör. ker. fiókegyeleti elnöknek, Csóky Jánosné kórházi vezetőnek, öz. Friebeisz Miklósné fehérmű gondozónőnek, Cserba Gusztávné vör. ker. fiókegyeleti társelnőknőnek, Gyulányi Rezsőné kórházi konyha vezetőnek, Hellerné Mauthner Berta vör. ker. fiókegyeleti jegyzőnek, Hunyár Algernon kórházi alelnöknek, Kara Győzőné kórház vezetőnek, Klein Márton kárpitos mesternak, Kovács Béláné, öz. Kugler Istvánné kórházi fehérmű gondozónak, Lang Jánosné üdítő csoportvezetőnek, Magyar Mária kórházi fehérmű kezelőnek, Magyar Ilma kórházi fehérmű kezelőnek, Mannheim Zsigmond dr. orvosnak, Mayer Miksáné főpolgármesternek, Marosch Jusztina kórházi fehérmű kezelőnek, Molnár József vör. ker. fiókegyeleti pénztárosnak, Noll Viktor dr. községi jegyzőnek, Prohászka Lászlóné főpolgármesternek, Reimlein Antal vör. ker. fiókegyeleti pénztárosnak, Reisz Netti kórházi gondnoknőnek, valamint:

Adelmann Károlyné vör. ker. fiókegyeleti társelnőknőnek, báró Andrányi Magda mütös ápolónőnek, Balogh Zoltán vör. ker. fiókegyeleti elnöknek, Bálhó Miklósné vör. ker. varroda-vezetőnek, Bolyos Mátyásné kórházi alelnőknőnek, Osernovics Diodorné mütös ápolónőnek, Erdős Imre kórházi vezetőnek, Fischer Irén főpolgármesternek, Gherba Gusztáv vör. ker. fiókegyeleti elnöknek, Grosner Károly kórházi élelmiszer vezetőnek, Hanyi Gyuláné kórházi konyha vezetőnek, öz. Hermann Gyuláné üdítő csoport élelmiszer-kezelőnek, Janz Oskárné kórház vezetőnek, Knauer Gizellának, Klein Béla dr. orvosnak, Kovács Béla kórház vezetőnek, Kovács Lajosnak, Labada János vör. ker. fiókegyeleti gondnoknak, Lócs Rezsőné kórházi konyha vezetőnek, Magyar Valéria kórházi fehérmű-kezelőnek, Magyar Ida kórházi fehérmű-kezelőnek, Mairovics Adolf dr. kórház-fenntartónak, Mártonffy Emília vör. ker. fiókegyeleti

alelnőknőnek, Markovits Kornélia kórházi iroda önkéntes tagjának, Momák Flóris, főjegyzőnek, Pinkics Jánosné kórházi élelmiszer vezetőnek, Possevitz Géza dr. vör. ker. fiókegyeleti gondnoknőnek, Reichner Ilona mütös ápolónőnek, Resch Ferené főpolgármesternek, Rózs István kórházi gondnoknak, öz. Sváby Pálné tanárnőnek, Schreyer Viktorné kórházi konyha vezetőnek, Székely Árpád takarékpénztári igazgatónak, Szemere Kálmán állomásfőnöknek, Szigmeti Alajos kórházi élelmiszer vezetőnek, Szomorú István vör. ker. fiókegyeleti pénztárosnak, Tanner Józsefné kórházi konyha vezetőnek, Tomputia Vasal körjegyzőnek, dr. Traileson Jánosné kórházi konyha vezetőnek, Vaja Antal községi jegyzőnek, dr. Varjassy Lajosné önk. főpolgármesternek, Vásárhelyi Józsefné kórházi fehérmű-gondozónőnek, Volk József kórház vezetőnek, Wettstein Jenőné kórházi gondnoknak, Zsitinska Endre vör. ker. fiókegyeleti elnöknek, Rónay Dóra mütös ápolónőnek, Szuca Péterné önk. főpolgármesternek, Scharbert Ilona kórházi gondnoknak, Szathmáry Iván kórház vezetőnek, Szemere Kálmáné üdítő csoport vezetőnek, öz. Szemes Sománé kórházi konyha vezetőnek, dr. Szokoly Valéria kórházi háztartás vezetőnek, Tabajdy Gyula kórházi irodavezetőnek, dr. Tisch Mórné üdítő csoport vezetőnek, báró Urbán Péterné kórházi konyha vezetőnek, Vaja Antalné vör. ker. fiókegyeleti alelnőknőnek, Vasa Dezsőné vör. ker. fiókegyeleti társelnőknőnek, Voysky Anna önk. főpolgármesternek, dr. Werner Miklósnénak, Márton Gyula önkéntes ápolónak.

Végül a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül a Vörös Kereszt hadi-ékitményes bronz díszjelmét kapták: Bánfy Mariska, Bem Sasóka, Bertold Istvánné, Csörgő Margit, Doroghy Mózesné, Faragó Teréz, Forrás Dezsőné, Gajcsi Jánosné, Gál Viktória, Goda Vilma, Halász Anna, öz. Hodák Vincéné, Jakab Róza, Kajtor Frischilla, Kellner Lajosné, Ujházy Norakovics Teréz, öz. Kellner Józsefné, öz. Kornacker Mártonné, öz. Lantier Lajosné, Majláth Leontina, Molnár Albertné, Mitnách Lujza, Nagy Róza, öz. Pálffy Pálné, Petroczy Flóriáné, Remlein Antalné, Rezik Juliánka, Salamon Pálné, Seres Erzsébet, Szabóné Kerkus Zsófia, Tarnóczy Sándorné, Tomory Irén ápolónő, Ringelhardt Flóriáné kórházi főnöknő, öz. Hotinek Vilmosné kórházi háztartási kezelő, Kovács Lajos jegyző, Szeverényi György bíró, Waldar Szeréna vör. ker. varroda tagja, Heltzer Ilma kórházi háztartás-kezelő, Hotinek Anna kórházi háztartás-kezelő, Szántó István vör. ker. varroda tagja.

Miniszteri tanácsok. Budapestről jelentéssel: Tizsa István gróf miniszterelnök elnöklése alatt ma minisztertanács volt, melyen a kabinet összes tagjai megjelentek. Az osztrák és a magyar kormány között a gazdasági tárgyalások holnap folytatódnak Budapesten. Az osztrák kormány tagjai holnap es este Budapesten.

Görögkatolikus püspökök a Gergely naptár mellett. Budapestről jelentéssel: Tudvalevőleg a munkási, episzopi és hajdudorogi görög katolikus püspökök megállapodtak, hogy kiküszöböljék a Julián naptárt. Már régóta elhatározták ezt, de mindaddig a román görög katolikusok ellenkezésén megállt a dolog. Most végre az említett püspökök elhatározták, hogy a román görögkatolikusok nélkül is véghezvisszák az egyesítést, bevezetik a Gergely naptárt a arról ma körlevélben értesítettek egyházmegyéik felkérését.

Nyolc napos olasz offenzívánk sikerei.

(A gráci hadtest is olasz földön áll. — Az olaszok veszteséget.)

Saját újságunk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

A Pester Lloydnak jelentik a sajtóhadiszállásról: A május 15-én megkezdett előnyomulásunk nyolc nap alatt egy hatalmas offenzíva terjedelmét öltötte. Már több császári és királyi hadtest olasz földön áll. A vilgereuthi és lafrauni területek az ellenségtől teljesen meg vannak tisztítva. Amilyen gyorsan a trónörökös csapatai az olasz birodalom vilgereuthi erődtímenyeinek külső övét elfoglalták, ép oly gyorsan tört elő a gráci hadtest a lafrauni térségen. Ez a hadtest hétfőn az egész fronton az ellenséget üldözve átlépte az olasz határt és a nehéz tüzérség által tűz alá vett Verena erődöt elfoglalta. Ez az erődtímeny a Monte Verena nevű 2019 méter magas hegyen van. A harmadik hadtest tehát folytonos harcok között a verena-flegheni úton (Adiagó) nyomul előre. Astach és Assach közötti terület északi felét is megszüntük és a flegheni gyülekezési hely külső övét benyomtuk. A Sugana völgyben az olaszok szintén érzik haderőnk erős nyomását. Támadásunk a Brenta folyótól északra szintén előbbre haladt. Burgent az ellenség ágyuzásunk hatása következtében kiürítette. Az olaszok pánik-szerűen nagyítják el ezt a várost, úgy, hogy csapataink bevonulásakor nagy kiszáradásokat és rengeteg hadiszert találtak. A Fugetta szoros előtt az ellenség Chiesnél ellentállt. Támadásunk itt is szépen halad előre. Heves offenzívánk meglepő hatásai az egész fronton mutatkoznak.

Két hadosztályt vesztek eddig foglyokan az olaszok.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Etsch és a Brenta között folyó harcok vasárnap is új sikereket hoztak fegyvereinknek, amennyiben ezen a napon 141 uszt és 10.000-nél több katonát jutott fogásunkba, asonkivül a szákmányolt ágyuk száma negyvennél növekedett. Előnyomulásunk első hetében tehát csakis foglyokban két teljes gyaloghadosztályt vesztek az olasz hadsereg a hozzátartozó tüzérséggel együtt. Mialatt az ellenség az Etsch és a Brenta felől hiábavaló kísérleteket tett, hogy feltartóztatva támadásunkat, az astachi fensík megtisztítása annyira előrehaladt, hogy most már egyetlen olasz csapat sem tartózkodik tírői földön, sem a vilgereuthi, sem a lafrauni térségen. A támadó csoportok centruma, amelyet a trónörökös vezényelt, továbbhaladt előre az Arsiero gyűjtőterületén levő északi erődvonalban. A Monte Majo elfoglalásával a belső és nyugati szárnya is kezünkbe jutott. A Monte Tormeno meghódítása az erődvonal közepén szintén jelentékeny sikert jelent. Tüzérségünk most már a Pasubio-Forni tömböt támadja, amely erődművekkel és ütegekkel van megrakva és amely utolsó akadályzóna az Astach hegyvidék és a Schleit (Sonio) között, amely már tulajdonképpen a velencei sikéságon fekszik. Mialatt a trónörökös csapatai annyira előrehaladtak, hogy measselátón már

láthatják Vicenza és Pádus városokat, a gráci hadtest diadalmas harcok kiállításától visszhangzik a határon levő hét német község és az a számtalan negy, amely a Sugana-völgyig húzódik. A gráci hadtest vasárnap elfoglalta mindazokat az olasz állásokat, amelyek a határtól nyugatra a hét községig terjednek, sőt az olaszokat visszavetették a határon túra. A gráci hadtest a, állásából előretört keleti irányban, valamint a Sugana-völgyben északra dél felé és marra elűzi az ellenséget a lairun-stegheni (Asiago) alpesi-mandket oldaláról. A hét község határmagaslatai, valamint a Cima Manderio már kezünkbe jutott. Támadásunk egyre nagyobb terjedelmet nyer, hogy felsemadusa az osztrak terület a betört kódott csapatoktól.

Hadifoglyok az olasz hadseregben.

Lugano, május 23. A Secolo azt írja, hogy a nyáron kétezer olasz nemzetiségű osztrak hadifoglyot szállítanak Oroszországba és deportálják őket az olasz hadseregbe.

A magyar földbirtok és a hadikölcsön.

(A leggazdagabb magnas-családok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 23.

Teleszky János pénzügyminiszter tudvalevőleg kijelentette már, hogy a kormány nincs megelégedve a magyar földbirtokos osztálynak a hadikölcsönökben való részvételével. Azok, akik menteni akarták a birtokosoknak azt az érthetetlen viselkedését, azt hozták fel mentésül, hogy az agrár foglalkozásuk nem rendelkezik elég készpénzzel és ezért nem jegyeznek hadikölcsönt. Erre a pénzügyminiszter elrendelte, hogy akinek földje van, egyetlen fillér befektetés nélkül jegyezhet hadikölcsönt az Altruista Bank útján. A nagy birtokosok közül azonban csak az egyetlen gróf, Csokonics Endre gróf szánta rá magát, hogy több ezer holdas birtokát 3 millió korona hadikölcsönrel terhelje meg. Nem az elfogultság mondatja velünk ma, a negyedik hadikölcsön jegyzés legutolsó napján, hogy a birtokos osztály nem teljesítette hazafias kötelességét olyan mértékben, amint tőle az ország elvárhatta volna. Feltűnő és elszomorító az a jelenség éppen akkor, amikor azt látjuk, hogy a kormány a mezőgazdasági termékek maximum árának megállapításánál egyáltalán nem lukarkodott a termelők jövedelmét szépen szaporította. Köztudomású, hogy a termelői osztályok agyazóiván nem képesek jövedelmük tizedrészet is elkölteni és bár a pénzüntézetek alig három és fél százalékos betétkamatot fizetnek, mégis alig győzik elfogadni a betéteket.

Egyáltalán teljes objektivitással meg lehet állapítani, hogy a földbirtokosok tulajdonosai a háború anyagi terheléséből nem részesültek olyan mértékben, mint a többi foglalkozásuk. Ezt legtényesebben dokumentálja a huszezer koronánál több jövedelmük adózása. Most jelent meg a hivatalos kimutatás az első év hadiadó bevételeiről a huszezer koronánál na-

gyobb jövedelmük adóját nevezik így.) A kimutatás szerint az országnak huszonöt és fél millió koronát jövedelmezett ez az adó és ennek ötvenegyszázaléka (tehát több mint fele) az ipari, gyári, kereskedelmi osztályoktól folyt be, a többi pedig a mezőgazdaságokból és a házbirtokokból került ki. Vajon van-e ember, aki elhiszi, hogy ez az adózás helyesen tünteti fel a tényleges jövedelmet? Ez azt igazolja, hogy a birtokos osztály nem aietett ósanitón bevallani a jövedelmét és az eljáró hatóságok nem rendelkeztek megfelelő eszközökkel a jövedelem pontos megállapításához.

Hogy milyen igazságtalanság történik a legnagyobb jövedelmű társadalmi osztály javára az adóztatás terén ép úgy, mint a háborús terhek viselésének szempontjából, azt Fellner Frigyes most megjelent nagyszámú tanulmányának az a passzusa is igazolja, amely szerint a magyar föld jövedelme évente 5 milliárd, az iparnak, kereskedelemnek, a közlekedésnek jövedelme pedig csak két milliárd. S mégis melyik osztály jegyzett több hadikölcsönt? Az alább következő számok elárulják azt, hol kellene keresni a hadikölcsönjegyzések mértékait. Ez a kimutatás renány nagyobb hitbizományról és egyenlő birtokról szól. Az Eszternázy-családnak van 516 ezer kat. holdja, a Schönborn családnak 241 ezer kat. holdja, a Károlyi gróf családnak 174 ezer kat. holdja, a Pálffy gróf családnak 104 ezer kat. holdja, az Andrássy gróf családnak 92 ezer kat. holdja, a Zrínyi gróf családnak 66 ezer kat. holdja, a Pálavicini gróf családnak 66 ezer kat. holdja, a Koháry családnak 60 ezer kat. holdja, a Barkócsy gróf családnak 52 ezer kat. holdja, az Almásy gróf családnak 40 ezer kat. holdja, a Festetics gróf családnak 36 ezer kat. holdja, a Széchenyi gróf családnak 26 kat. holdja, a Wenckheim gróf családnak 25 ezer kat. holdja (?) A nagyváradi róm. kat. püspökségnek 187 ezer kat. hold, a nagyváradi gör. kat. püspökségnek 139 ezer kat. hold, az esztergomi érsekségnek 95 ezer kat. hold, a kaposvári érsekségnek 87 ezer kat. hold, a veszprémi püspökségnek 65 ezer kat. hold, az egri érsekségnek 44 ezer kat. hold, a szatmári püspökségnek 30 ezer kat. hold, a váciak 27 ezer, a pécsiak 22 ezer, a szepesiak 26 ezer, a győriek 18 ezer, a nyitraiak 16 ezer, a osanádinak 12 ezer. Könnyen megmondható, hogy a földesurak nagyvagyonok tulajdonosai milyen arányban jegyeztek hadikölcsönt. Vajon a dominiatok urainak van-e annyi hadikölcsön kötvénye, mint néhány millió koronát forgató gyárosnak, vagy kereskedőnek? Egyőként a nagybirtokosokra meg nem is lehet annyira panaszkodni, mint a parasztbirtokok tulajdonosaira, akik — keres kivételül — a legutolsó tudatlansággal iszonyódnak a hadikölcsönöktől. Igazán sajnál se eszokolozna azon, ha az állam a nagy jövedelműekkel szemben kimondaná a kényszerjegyzést.

Labori elmozdítók és olvasók b. figyelmébe.

Miután labori postaküldvényon az irás-jeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúban pénz káiderek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összegük: ... elből káiderek ...

LEGUTJÁBB.

— Wilson elérkezettnek látja az időt a békére. —
— Ejjel 2 óras telefonjelentés. —

Berlin. Wigand amerikai hírlapíró a következő táviratot teszi közzé a Lokalanzeigerben:

— A múlt szombaton Wilson elnök beszédet tartott, melyben kijelentette, hogy Amerika közelebb jutott ahhoz az időhöz, amidőn a békeközvetítésre javaslatait felajánlhatja. Az elnök kijelentette, azt is, hogy a háború nyugvópontja jött és hogy ha a dolgoknál akarunkat nem lehet erőszakkal elűzni, akkor a tanácskozásoknak kell az erőszak helyére lépni.

Genf. A Gauloisban néhány nap előtt cikk jelent meg, amely Alfonz spanyol király nagy személyes befolyásáról szól. A cikk felbuzdította a madridi békebarátokat arra, hogy propagandát fejtsenek ki aziránt, hogy Alfonz királyt rábíriák békeapostoloknak a hadviselők fővárosaiba való kiküldésére.

Amsterdam. A Daily Telegraph jelenti Rómából: Az olasz tronton az ellenség (a monarchia) nehéztüzérsége óriási, melynek municiója is bőven van. Az ellenség negyven állandó erődíjmeze vesz részt a harcban.

Luganó. A Secolo megállapítja, hogy az osztrák-magyar támadások folyton terjednek és nevességükben nőnek. A támadások most már az eredeti olasz állások ellen folynak, a melyekből a lavaronei fensik ellen kezdték támadásaikat az olasz csapatok. Egy beszédben, amelyet Bar-

zilai az olasz sajtóegyesület római ülésén mondott, a tárca és földnélküli miniszter kijelentette, hogy az osztrák-magyar hadseregnek Olaszországba irányított betörési kísérlete jobban beigazolta, mint valaha az olasz háborút, miután az osztrák-magyarok most azt viszik keresztül, amit a béke és szövetség éveiben előkészítettek. Olaszország hadüzenete által elhárította azt a veszélyt, hogy egy szép napon Ausztria-Magyarország megtamada volna, anélkül, hogy Olaszország tegyverekkel, vagy szövetségeseivel rendelkezett volna.

Basel. A Baseler Nachrichtenek jelentik Londonból: Biszel volt ir államtitkár a vizsgáló bizottság előtt feljelentést tett Lord Kitchenertől ellen. A feljelentésben a volt államtitkár e mondatra, hogy márciusban, mikor 6 Kitchenertől katonai segítséget kért Irországra, akkor a minisztertanács megkérdése nélkül ezt a kérelmet megtagadta.

Bukarest. Take Jonescu román minisztert az osztrák-magyar követ nemrég felszólította, hogy küldje vissza a neki néhány évvel ezelőtt adományozott vas-korona rendet. Take Jonescu erre a kérésre azonnal válaszlétet és levélben kijelentette a követnek, hogy ő már a háború elején vissza akarta a kitüntetőt küldeni, de nem akart ilyen esékélyesség miatt udvariatlanságot mutatni. A volt miniszter válaszküldte a német császár által annak idején adományozott vörös sas-rendet is.

mert külföldi cég és nem ismerhette Wittmann vagyoni viszonyait. Ha pedig érdeklődött, ugy bizonyára Elek községből, ahol legjobban ismerik Wittmann anyagi helyzetét. Ezt feltéve tudnia kellett az Allgemeinének azt, hogy a kérdéses ingatlant Wittmann Antal eladta. De, hogy az Allgemeine mindenképen utalva volt arra, hogy Wittmann vagyoni viszonyai fölül érdeklődök s hogy ezt meg is tette, bizonyítottan látja a törvényszék abból is, hogy a Wittmann Antal ellen benyújtott keresetében maga az Allgemeine jelentette ki, hogy azért kért előjegyzést Wittmann ingatlanaira, mert tudomására jutott, hogy ellene számos bekebelezést foganatosítottak. Ezekből a tényekből megállapította a törvényszék a zálogjog megszerzése körüli vétkes gondatlanságot, rossz-hiszeműnek nyilvánította az Allgemeinét és elrendelte zálogjogának törlesztését.

Az aradi hitelezők zálogjogának törlesztésére vonatkozólag azért utasította el a törvényszék a keresetet, mert azoknak követelési éveikkel ezelőtt keletkeztek. Az általános felfogás az, hogy a hitelező a hitel nyújtásakor szerzi be információját s akkor a kérdéses ingatlan még Wittmann tulajdonában volt, az általános gondosság pedig nem kívánja meg, hogy újabb információt szerezzen a hitelező akkor, amikor adósa beszünteti fizetéseit. A telekkönyvből látva, hogy a kérdéses ingatlan Wittmann nevén áll, jóhiszeműen vesztették elő arra zálogjogukat. A törvényszék végül kötelezte Russ Stefánt, hogy az Aradi Első Takarékpénztárnak és a Közgazdasági Banknak 1385—1385 korona, az Aradi Ipar- és Népbanknak pedig 1500 korona perköltséget fizessen, míg az Allgemeine 861 korona perköltség viselésére kötelezte.

Tisza a református dogmák ellen.

(A református konvent üléséről.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, május 23.

Ma kezdődött a református egyház konventjának ülése, amelyen többek között részt vett Tisza Istvan gróf miniszterelnök is. A konvent ülésén igen érdekes dogmatikus vita folyt le az agendás könyvről és a vita folyamán Tisza Istvan gróf is többször felszólalt.

A vita ugyanis két áramlat közt folyt. Az egyik párt konzervatív álláspontja helyezett s ez az urvacsorai szertartást illetőleg ragaszkodott a dogmatikus tanokhoz. A másik, szabadelvű irányzat szószólója Tisza Istvan gróf volt.

— Nem szabad a dogmákban — mondotta — odáig menni, hogy az urra lenessen a lelki kontesszió felett. Lenet valaki nagyon jó református, anélkül, hogy az itt lefektetett dogmákban binné. Az urvacsorát meg kell tisztítani a dogmatikus résztől és tért engedni az egyéni meggyőződésnek, mert hisz ép ez a református egyház nagy erkölcsi tökélye. Még részletkérdésben sem szabad sem a lelkészt, sem a hívőt erkölcsi kényszer alá állítani, s arra kényszeríteni a lelkészt, hogy nazudjon az ur színe előtt.

Végül a konvent abban állapodott meg, hogy az agendás könyvet újból visszaadja a liturgiái bizottságnak, amely a jövő évi konvent elejéig terjeszteni az új szöveget.

Drága birtokvétele.

(Arvaszéki huzavonával megkarosított parasztnábob. — Az utólag bekebelezett adósságok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 23.

Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma hozott ítéletet abban a rendkívül érdekes perben, amelyben Russ Istvan, az ottlakai parasztnábob állott szemben egy bécsi részvénytársasággal és néhány aradi pénzintézettel.

Az ügyet már többször ismertettük: Russ 1913. novemberében mintegy fél millió koronáért megvette Wittmann Antal eleki földbirtokos egyik ingatlanát, leánya, Russ Szandri részére. Miután leánya kiskorú volt, az ajánlkozáshoz arvaszéki jóváhagyás volt szükséges. A jóváhagyás azonban oly sokáig húzódott, hogy időközben Wittmann rossz anyagi viszonyok közé jutott s hitelezői egymásután bekebeleztek be magukat ingatlanaira, így arra is, amelyet Russ megvett s ki is fizetett. Így a Russ által megvett ingatlanra az Allgemeine Viehverwertungs-Gesellschaft bécsi cég 36.000 korona, még előbb az Aradi Első Takarékpénztár 67.000 korona, az Aradi Közgazdasági Bank 72.000 korona, az Aradi Ipar és Népbank pedig 91.000 korona erejéig jegyezte le zálogjogát. Russ, aki tulajdonképpen az ingatlan volt, törlesztési keresetet indított a fentmált hitelezők ellen s egyúttal a telekösögre

hivatkozva perbe vonta azokat a vármegyei tisztviselőket, akiknek kezén az ajándékozás jóváhagyás megtörtént. A törvényszék elválasztotta a vármegyei tisztviselőket érintő kereseteket az alappertől s ma az alapperben hozott ítéletet.

A törvényszék ítélete — amelyet jogász-körök élénk érdeklődéssel vártak — az Allgemeineinével szemben helyt adott a keresetnek, míg az összes többi hitelezőkkel, az Aradi Elsővel, a Közgazdasággal és az Iparbankkal szemben elutasította azt.

A rendkívül érdekes indokolás kimondja, hogy a törvényszék abból a jogelvűből indult ki, hogy a telekkönyvvel kapcsolatos anyagi törvények csak a jóhiszeműen szerzett nyilvánkönyvi jogokat védik. Jogszabály az is, hogy valamely jogszerzés körül mindenki kellő gondosságot tartozik kifejtani abban a tekintetben, hogy megszerezni kívánt joga harmadik személyek jogos igényeit meg ne sértse. Ezen gondosság kifejtésének elmulasztása az újabb jogfejlődés szerint a rossz-hiszeműséggel egyenlő elbírálás alá esik.

Megállapította a bíróság, hogy az Allgemeine Wittmann Antallal csak 1914. év végén lépett üzleti összeköttetésbe, oly időben tehát, amikor a kérdéses ingatlan már nem volt az övé.

Az általános felfogás szerint senki sem hitelez anélkül, hogy a hitelt kérő vagyoni viszonyai fölül ne érdeklődök. Ezt az Allgemeineinéről fel lehetett tenni annál is inkább,

Harminchárom milliót jegyeztek Aradon.

(A negyedik hadikölcsön aláírásának lezárása. — Aradon összesen százöt millió korona a négy hadikölcsön eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 23.

A negyedik hadikölcsön jegyzései a mai napon betejeződtek. Aradon, ahol épügy, mint az előző három hadikölcsönnél, most is a legnagyobb lelkesedéssel és buzgalommal tolyt az agitáció a kölcsön sikere érdekében, a pénzintézetek munkája a legszebb eredményre vezetett. Arad nagy pénzintézetei és egész pénzpiaca ismételtén bizonyosságát adta annak a szilárdságnak, valósággal kimeríthetetlen erőnek, amit valamennyi hadikölcsön jegyzésénél tanúsított. A negyedik hadikölcsön jegyzései tehát Aradon kiváló eredménnyel végződtek. **Harminchárom millió és háromszázhetven ezer korona** az eddig lezárt jegyzések eredménye, tehát alig valamivel kevesebb, mint a harmadik hadikölcsön jegyzéseinek harmincöt és fél milliót meghaladó eredménye. **Aradon összesen a négy hadikölcsönre százöt millió koronát jegyeztek.** Ennek a százöt millió koronának a jelentősége még csak növekedik akkor, ha végiggondolunk a négy hadikölcsönről nyílvánosságra került jegyzéskimutatásokon, a melyekben igen tekintélyes és nagyon nagy vagyoni mánás és nagybirtokos családok nevei egyáltalán nem, vagy csak aránytalanul kis összegek mellett fordultak elő, ami röviden szólva azt jelenti, hogy sok és nagy összegekre rugó aradi, aradmegyei tőke nem vett ugy részt a hadikölcsön jegyzésekben, anogy azt a nemzeti ügy elvarnattá volna.

A negyedik hadikölcsön részletes eredményei Aradon a következők:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál a negyedik hadikölcsön jegyzések eredménye **11,475.800 korona.**

Az első 4,718.000 korona, a másodiké 3,308.200 korona és a harmadiké 11,522.750 korona volt. Összesen tehát a négy hadikölcsönre ennél az intézetnél **31,014.750 koronát jegyeztek a négy hadikölcsönre.** — A negyedik hadikölcsönre történt jegyzéseknél egyik vidéki intézet sem ért el olyan eredményt, mint az Aradi Első Takarékpénztár, amely a vezető helyet foglalja el ezuttal a magyar vidéken. Az intézetnél ma, az utolsó napon a következő jegyzések történtek:

Hajduböszörményi hitelbank és takarékpénztár 285.700 korona, Leszámitoló és Jelzőlog bank Nagyvásád 253.300 korona, Világos község 250.000 korona, Bartha Minály és érdektársai 188.000 korona, Weisz Mór és fiai 100.000 korona (összes eddigi jegyzésük 500.000 korona), Istvánffy Béláné 100.000 korona, Campián György 80.000 korona, Papp Szeréna 60.000 korona, Forrai Gábor és neje 52.000 korona, Borosjenői takarékpénztár 50.000 korona, Winkler Emil 48.000 korona, Hartmann Lőrinc és neje 42.500 korona, Mandl Zsigmond 40.000 korona, Feuerstein Hermann 40.000 korona, Kovács Elemér 31.000 korona, Róth Jakab és társa 30.000 korona, Övassand köz-

ség 30.000 korona, Korb Ferenc Károly báró 30.000 korona, Ray Lőrinc 30.000 korona, Janitzek Mátyás 25.000 korona, Pókások és Dénes 25.000 korona, Jausz Melinda 23.000 korona, Litsner Nándor 20.000 korona, Jegyzői lakbér nyugdíjalap 20.000 korona, Mayer S. Sándor 20.000 korona, Máder István 18.000 korona, Herzog L. és társa 17.000 korona, Ráid János 16.000 korona, özv. Dangl Ferencné 15.000 korona, Róthmüller József 14.000 korona, Ritter Károly 14.000 korona, Török Béla dr. 15.000 korona, Gömöri Pál 13.000 korona, Sattinger Jenő 12.000 korona, Fürst Manó 12.000 korona, Reubold Ernő 12.000 korona, Zádor Bődög 12.000 korona, Betegápolási alap 10.000 korona, Puchovics Antal 10.000 korona, Petz Ferenc 10.000 korona, Seb. E. M. 10.000 korona, özv. Ziptl Andrásné 10.000 korona, Leiser Babel 10.000 korona, Wittek János 8500 korona, Lichtenstein Sándor 9000 korona, Sternheim Lázár 7500 korona, Csatlós Sándor 7000 korona, Hartmann Lőrinc további 6000 korona, Petz Mihály 6000 korona, Timár Dániel 6000 korona, Róth testvérek 5000 korona, Hohn Adám 5000 korona, Missits Klára 5000 korona, Pósa Lajos 5000 korona, Bruk Ernő 5000 korona, Neuberger Frigyes 4500 korona, Krajcsovicz Ferenc 4000 korona, Póhm János 4000 korona, Meisztovich János 4000 korona, itj. Horváth Mihály 4000 korona, Szombathy Kálmán 3800 korona, K. M. 3400 korona, Strikler Mátyás 3200 korona, Heszné Hermann Rozália 3000 korona, Kiss János 3000 korona, Molnár Gizella 3000 korona, Korner János 2200 kor., özv. Hans Teréz 2000 kor., Hartmann Adám 2000 korona, Hartmann Péter 2000 kor., özv. Fixner Janosné 2000 korona, Friedrich Simon 2000 korona, Furst Antal 2000 korona, Kádár Lajos és István 2000 korona, Sugár Izidor 2000 korona, Andras Márton 2000 korona, Terzan Jetta 1000 korona, Engel Szerénke 1000 korona, Kari József 1000 korona, Borsódi Zoltán 1000 korona, Apróbb tételek 2800 korona. Összesen 2,235,400 korona.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál.

a negyedik hadikölcsön jegyzése ma **7,750,000** korona végösszeggel zárult. Mialtan pedig az intézetnél az I. hadikölcsönre 4,750,000 kor. a II. hadikölcsönre 4,500,000 korona, a III. hadikölcsönre 10,800,000 koronát jegyeztek, **összesen a négy hadikölcsönre 27,800,000** korona jegyzés történt az Aradmegyei Takaréknál.

A jegyzés utolsó napján az intézetnél még a következő jegyzések történtek: Istvánffy Béla 300.000 kor., Vertán Béla 100.000 kor. Vertán Etel 15.000 korona, Löwy Mór 5000 korona, Ungureán Miklós 15.000 korona, Hammer Vilmos 2000 korona, Bing János 50.000 korona, Ingvin Győka 5000 korona, Kis László és neje 15.000 korona, Bodos János 4000 korona, Eies Geza dr. 6000 korona, M. Gy. dr. 5000 korona, Weiszberger Lipót 10.000 korona, Loránt Emánuel 10.000 korona, Rosenthal Barta 85.000 korona, R. L. 8000 korona, Bender György 10.000 korona, Jacquemot Miksa 2000 K, Kálmán Artúrné 20.000 K, Deutsen Andor 50.000 K, Herz Andor dr. 10.000 K, Nussbaum Lány 12000 korona, Verzar Herman 5000 korona, Török Ferenc dr. 5000 ko-

rona, Gruncsity Mladon 40.000 korona, Lukács János 10.000 korona, Doktor Lajos 4000 korona, Kádás Kálmán 2000 korona, Bogdánffy Jolánka 2000 korona, Graboweczki Sigmund 4000 korona, Kautmann Jakabné 5000 korona, Weisz Dávid 5000 korona, Konczos György 3000 korona, Czárán testvérek 20.000 korona, Zsilka András 3000 korona, Majer András 4000 korona, Solymossy Lajos báró (részjegyzés) 50.000 korona, Kovásznay Istváné 6000 korona, özv. Kúru Vilmosné 10.000 korona, Szűry Gabriella 2200 korona, Szűry Mária 2200 korona, Obzenstein Sándor 9000 korona, Orjutay Klára 25.000 korona, Strohofer Julia 3000 korona, Pretsch József és neje 5000 korona, Rieger Imre 2600 korona, Krutsch József 10.000 korona, Salgó B. Béla 3000 korona, özv. Jakabffy Zoltanne 16.000 korona, Seprős község 2000 korona, Vas Sándor dr. 500 korona, Nikoltz Sándor 5000 korona, Weisz Márkusné 50.000 korona, Első Aradszentmártoni takarékpénztár 11.000 korona, Rosenfeld Hermann 10.000 korona, Megyei gyampénztár 53000 korona, özv. May Jánosné 25.000 korona, Wesner Miksa dr. 10.000 korona, Tótvarad község 19.000 korona, Aradkövi község 3500 korona.

Az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál

a negyedik hadikölcsönre

6,000.000 koronát

jegyeztek. Az intézetnél az első hadikölcsönre 3,132,300 koronát, a másodikra 2,606,450 koronát, a harmadikra pedig 4,500,000 koronát jegyeztek, úgy, hogy összesen a négy hadikölcsönre **16,238,750** koronát jegyeztek.

Az Aradi Ipar és Népbanknál az összes jegyzés a IV-ik hadikölcsönre

1,843.300 korona,

mialtan pedig itt az első hadikölcsönre 1,136,150 koronát, a másodikra 784,750 koronát, a harmadikra 2,234,100 koronát jegyeztek; összesen **5,893,300** korona jegyzés történt a negyedik hadikölcsönre. Az Aradi Ipar- és Népbanknál ma még a következő hadikölcsönjegyzések történtek: Aradvármegye törzsvagyony alapja 10.000 korona, N. B. 15.000 korona, B. P. 8000 korona, Klein Szeren 4000 korona, Souwarz Juliska 4000 korona, Balazs Maja 2000 korona, Doboraini takarékpénztár jegyzései 7100 korona, Márosporsai takarékpénztár jegyzései 7000 korona, Rébb tételben jegyeztek 107.050 koronát.

A Polgári Takaréknál

a negyedik hadikölcsönre történt jegyzések végösszege

1,663.400 korona.

Az első hadikölcsön jegyzésének eredménye 1,306.000 korona, a másodiké 1,350.000 korona, míg a harmadiké 1,813.000 korona volt. Összesen a négy hadikölcsönre **6,132.400** korona jegyzés történt. Itt ma a következő jegyzések tolytak be: özv. Róth Lipótné 30.000 korona, Kovács József 2.000 korona, Goron János 400 korona, Czernóczky Mihályné 2.000 korona, N. N. 5.000 korona, Reusz Mór 10.000 korona, Münz Janosi 100 korona, Kanabé Dezső 500 korona, Aradmegye 30.000 korona, Borsos Rozália 1.450 korona, Török Dezső 200 kor., Török Zoltán 200 kor., Borsó János 800 korona, Keller Vendel 4.000 korona, Mede Erzsébet 9.200 korona, Keil Miklós 200 korona, Korb Ferenc báró 30.000 korona, Roman Kálmán 2.000 korona, Szirb

Tivadar 900 korona, Nagy Lajos 1.000 korona, Limbeck Gyözőné 3.000 korona.

Az Aradi Központi Takarékpénztárnál a negyedik hadikölcsönre a jegyzések végső összege

1.060.350 korona.

Az első hadikölcsön jegyzések eredménye 826.450 korona volt, a másodiké 384.300 korona, míg a harmadiké 900.700 korona volt. Összesen az intézetnél jegyeztek 2.671.800 koronát a négy hadikölcsönre.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál alábbi jegyzést eszközölték: Weiss Mór és Fia cég 50.000 korona, Bloch Janka 10.000 korona, Grumberger Jenő 4000 korona, Somogyi Gyula dr. 2000 korona. Összes jegyzés a IV. hadikölcsönre

661.000 korona.

Az első hadikölcsönre jegyeztek 160.000 koronát, a másodikra 282.000 koronát, a harmadik hadikölcsönre 415.900 koronát. Az intézetnél a négy hadikölcsönre 1.518.900 korona jegyzés volt.

Az Aradi Kereskedők Takaréka és Művelődési Társaságának

Összesen

609.200 korona

összegű hadikölcsönre jegyeztek. A harmadik hadikölcsön végeredménye 1.253.400 korona volt. Összesen itt a két utolsó hadikölcsönre 1.862.600 korona jegyzés történt.

A Victória Takarékpénztárnál a negyedik hadikölcsön jegyzések eredménye

951.950 korona

volt, az első 871.900 korona, a másodiké 750.000 korona és végül a harmadiké 1.168.250 korona volt. — A négy hadikölcsönre 3.742.100 korona jegyzés történt itt.

Az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjánál a negyedik hadikölcsönre az 5 és 10 százalékos hadikölcsönre 245.000 koronát és a 6 százalékosra 80.250 koronát jegyeztek, tehát összesen

325.250 koronát

jegyeztek, az elsőre 3.303.250 koronát, a másodikra 920.150 koronát és a harmadikra pedig 227.900 koronát jegyeztek. A bankfióknál az összes jegyzés mind a négy hadikölcsönre 4.727.550 korona volt.

Az Aradi Közgazdasági Banknál a negyedik hadikölcsönre.

400.000 koronát

jegyeztek. Az első hadikölcsönre 259.700 koronát, a második hadikölcsönre 192.800 koronát és a harmadik hadikölcsönre 617.000 koronát jegyeztek. Összesen a négy hadikölcsönre 1.469.500 korona jegyzés történt.

Az Aradi Postatakarékpénztárnál a mostani negyedik hadikölcsönre

3700 koronát,

az elsőre 50.250 koronát, a másodikra 20.020 koronát és a harmadikra 20.200 koronát jegyeztek. Összesen a négy hadikölcsönre 94.170 korona jegyzés történt.

Egyéb aláírási helyeken a negyedik hadikölcsön jegyzések eredménye

677.400 korona

volt. Miután e helyeken az első hadikölcsönre 210.600, a másodiknál 378.400, a harmadiknál 535.500 koronát jegyeztek, a négy hadikölcsönre együtt 1.801.900 korona jegyzés történt.

A harctéri helyzet a béketárgyalások alapja.

(Bethmann-Hollweg nyilatkozatai. — Franciaország nem akar békét.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

A Magyar Távirati Iroda részletesen közli azt a beszélgetést, mely Wigand ismert amerikai újságíró és Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár között lefolyt és amelyről már mai számunkban adtunk hírt. Az amerikai újságíró kérdéseire a következőket válaszolta:

— A háború az áldozatul hozott vérnek, halottaknak, sebesülteknek millióin kívül súlyos vérbeli, vagyoni terhet ró a jelen és a jövő nemzedék vallaira és Anglia kezdi belátni azt is, hogy a német népet nem lehet megőrizni és nem fogják megsemmisíteni.

A kancellár Grey és Poincaré nyilatkozataira vonatkozóan rámutatott arra, hogy Németország évek óta igyekezett Angliával megegyezni és Angliát a jóakaratu semlegességre megnyerni arra az esetre, ha Németországra rákényszerítenék a háborút. Rámutatott a kancellár arra is, hogy a semleges Belgiummal Anglia és Franciaország titkos egyezményt kötöttek, amely lényeges oka a mostani világháborúnak. Végül a birodalmi kancellár a következőket jelentette ki:

— Két ízben nyilvánosan megállapítottam, hogy Németország hajlando a háború befejezése érdekében tárgyalásba bocsátkozni olyan alapokon, amelyek biztosítékot nyújtanak a szövetséges ellenségnek jövőbeni támadása ellen és biztosítják Európa békéjét. A békéhez csak akkor jutunk közelebb, ha a hadviselő felek államférfiai a valódi tények terére lépnek és a hadihelyzetet úgy veszik, ahogy azt minden harctéri térkép mutatja és ha a rettenetes vérontás befejezésére irányuló komoly akarattal hajlandók egymás között praktice megvitatni a háború és a béke problémáit. Akiben nincs meg erre a készség, az teletős azért, hogy Európa továbbra is vérezzék és fogyják. En ezt a teletösséget elhárítom magamról.

Franciaország nem akar békét.

Berlin. A Vossische Zeitung amsterdami tudósítója egy londoni bizalmi emberétől arról értesült, hogy angol politikusok reménytelennek látják a közeli békekötést, amiről pedig néhány hét óta szó van. Mint Németországban, Angliában is megvan a béke vágya, a melyről komolyan gondolkodik a többi szövetséges is, Franciaország kivételével. Ha valamely mértékadó helyről kezdeményezés indúlna mag a béke ügyében, az eszmét a hadakozó felek felkarolnák, csak éppen Franciaország állana ellent a hol legutóbb különböző miniszterekből és magas katonai méltóságokból külön csoport alakult, a mely Franciaország részéről minden békét elutasít és teljesíthetetlen követeléseket támaszt, úgy hogy eleve kizár minden béketárgyalást. Az a kérdés most, hogy Angolország és többi

szövetséges meddig legyen tekintettel a francia külön kívánásokra? Est a szempontot Londonban igen élénken tárgyalják és azon a nézetben vannak, hogy Angolország, a mely Franciaország érdekében indult háborúba, azt is megszabhatja, hogy ez a háború mikor végződjék be. Londont nem lehet francia katonai diktatura alá vetni.

A pénzügyi helyzetet véget a háborúnak.

Basel, május 23. A Beltortban megjelenő „La Frontière” című lap egy cenzurázott cikkében azt írja, hogy Anglia olyan nagy bevásárlásokat végez, mintha a háború még három évig tartana. Franciaország azonban azt hiszi és reméli, hogy ez a nyar nem vart meglepetéseket rejteget s hogy az összes hatalmak általános pénzügyi helyzete gyorsan véget vet a háborúnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi színházi pénztár még soha sem látott olyan rohamot, amilyent ma délelőtt intézett ellene a publikum. Már jóval a pénztárnyitás előtt nagy tömeg várakozott a színház kapui előtt, az Acél Péter-utcában s tíz órakor már azzal volt kénytelen fogadni Gonda régi „kundshafijait”, hogy egyik estére sinos már páholy, vagy földszinti jegy. E szokatlanul nagy érdeklődés eredményezte azt, hogy — amire még Aradon nem volt példa — a második-emeleti páholyokat és az erkély első sorait is igazi elite-publikum kapkodta el. Az Aradi Gyermekfelruházó Egyesület elnökségének, elsősorban azonban Üchtritz-Amadé Emilné grófnő védnökségének hosszas, fáradhatatlan munkásságát már is megkoronázta az anyagi siker, s hogy az erkélyi sem fog elmaradni, arról a gazdag és változatos műsor garanciát. A még meglévő jegyek Gonda László színházi pénztárosnál várhatók. A színházi pénztárnál lehet egyuttal a felülfizetéseket is eszközölni, amelyeket aztán hirteligen nyugtázz az egyesület. Az elnökség egyuttal közli, hogy a főpróbákon csak a szereplők s azoknak külön a célra kibocsátott jegyekkel ellátott hozzátartozóik jelenhetnek meg, a mire a rendőrség is szigorúan ügyel.

* A mi rezervistánk szerdai premierje az Apollóban. Szerdától kezdve mutatja be az Apolló-színház a legújabb nagykonceptiójú háborús filmdrámát: „A mi rezervistánk”-at, a melyet most tartanak műsoron az előkelőbb fővárosi mozi-színházak óriási érdeklődés mellett. A filmdráma éppen úgy, mint a nagyszerű „Rezervista kadét” szerencsés kombinációja egy bájos háborús szerelmi történetnek és olyan harctéri felvételeknek, amelyek a harctér legizgalmasabb jelenetét, eseményeit adják vissza élethűen. E tekintetben különösen a második felvonás bravuros. Egy kozákos csapatot üldöznek lovasaik benne, hegymeredéken, árkon-bokron keresztül. A hatalmas háborús himnusz zenéjét a világhírű Ziehrer írta. Hol érzelmes melódiákkal, hol gyorsütemű indulókkal festi alá a eseményt. A szerdai premierelőadások nem folytatódni fogak. Az első előadás fél 6 órakor, a második negyed 8 órakor s a harmadik 9 órakor kezdődik. Szerdától kezdve a részleteiben gazdagabb cinkotai felvételeket vetíti az Apolló-színház. 3

Ejfélkor kezdik a bevásárlást a berlini nők.

(Taborozás a vásárosarnokok előtt. — Moziból a piacra. — A háborús élelmezési gondok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

A parádés hadiszalmáktól eltekintve az asszonyok legnagyobb gondja most a bevásárlás. Minden drága a piacon, a boltban és sokszor még drága pénzért sem lehet kapni. És ha az aradi élelmiszerbevásárlás körül tett tapasztalatokat összehasonlítjuk azokkal az elbeszélésekkel, amelyek még nagyobb városok keserű eseményeit vázolják, akkor körülbelül arra a meggyőződésre kell jutni, hogy mennél nagyobb város lakóit kell élelmezni, annál kiáltóbbak a panaszok. Arról, hogy milyenek a fővárosban az élelmezési gondok, már sokszor olvashattunk, az sem titok, hogy a budapestiek által sokszor példázgatott és irigyelt Bécsben milyen viszonyok vannak. A nagy német birodalom fővárosában, Berlinben tapasztaltakat pedig most így írja le a Berliner Tageblatt egyik tudósítója:

— Régen volt az, amikor a gondos háziasszony egyszerűen a telefonoz mehetett és megrendelintette mindazt, amire éléskamrájában szüksége volt. Az is a régmúlt idők erkölcsi közé tartozott, hogy az üzletben egy-két pernyit megvárakoztatásért ezer bocsánatot kért a tulajdonos és a segéd. Ki gondol ma a telefonra és ki panaszkodik egy-pár perces idővesztés miatt. A bevásárlás ma valóságos művészetté lett, amelyhez idő, türelem, gyakorlat és alázatosság szükséges.

A bevásárlási gondok Berlinben a múlt ősszel a petrolummal kezdődtek. Ekkor jelentek meg először az üzletek előtt a petrolumvásárlásra sereglő gyülekezetek és ekkor kezdtek a boltosok és segédek nyájas emberből rideg hivatalnokká alakulni. A „petroleum-polka” — így nevezte el a türelmesen topogó csoportosulást a berlini utca — hamarosan véget ért, mert egyáltalán nem lehetett többé petrolumot kapni.

De a „polkák” nem szűntek meg. Azóta a berlini háziasszonyoknak már volt részük hosszabb-rövidebb ideig, vagy esetleg még ma is tartó hus-polkában, szalonna-polkában, zsír, vaj, margarin, liszt, kávé, cukor, burgonya, tej, kenyér, tojás stb. stb. polkáiban. Aki kora reggel hat, hét óra tájban kimegy a berlini pályaudvarok valamelyikéhez: ott is megtalálja az üzletek előtt oly jól ismertté lett sorlatot, a háziasszonyokat, akik a vajat, tojást, szárnyast, zöldségféléit és más ilyen ritkaságot hozó hajnali „kota-vonatokat” lesik.

Amikor bizonyos élelmickekkel a készlet megcsappant és a napi ácsorgás a kenyérért, a lisztért, zsírért megkezdődött, az első időben még beletörődtek a berlini asszonyok abba, hogy beálltak a sorba és vártak, amíg bejutnának az üzletbe. Amikor azonban napról-napra kitűnt, hogy kevesebb a portéka, mint a vevő és hosszú órákig tartó ácsorgás után végül még sem kapnak semmit a későn érkezők, akkor a ravaszabbak azt eszelték ki, hogy már üzletnyitáskor, vagy még korábban megjelentek a boltok előtt: első igyekeztek lenni. Persze a dicsőség nem sokáig tartott, mert a praktikára mások is rájöttek és megkorábban jelentek meg, mint az eddigi korlátozottak. A bevásárlók olyan versenye fejlődött ki ebből, amely ma már a végső határig érte el.

Aki a tavaszi éjszakákon végigjárja Berlin utcáit, meggyőződhet arról, hogy a vásárosarnokok előtt, sőt egyes üzletek előtt is már éjjelelőtt ott taboroznak a mindenféle házi felszereléssel ellátott asszonyok. Éjtől előtt még csak egypáran vannak, de éjtől után a kis csoportok egyre nagyobb tömegékké nőnek. A csoportokban legtöbbször az egyszerű háziruhában levő nő, de vannak, akik a berlini mozis utolsó éjjeltáiban végződő előadásáról jönnek a vásárosarnok elé „hiszen úgy sem érdemes már lefeküdni.” A várakozók a zárt üzletek lépcsőin kuporognak, vagy a vásárosarnokok előtti parkok padjain huzódnak meg.

Egyszerre csak megjelenik egy asszony, aki terjedelmes szalmaszakot cipel és azt leteríti közvetlenül a vásárosarnok bejárata elé. Egy pár barátja is akad, akikkel közösen betelepszik a fekvőhelyre. Ez a jeladás, amely egyszerre megmozgatja a várakozókat. Egy másik asszony olyan fekvőszéket támaszt fel, aminőben nyári napon szanatoriumok kertjében szoktak heveréssni, a harmadik egyszerű nádszéken foglal helyet, a negyediknek már csak szalmája van. A legtarkább változata a tekfő, heverő, ülő és kuporgó alkalmatlanságoknak találhatók egy ilyen éjjeli táborban.

Egy darabig nagyban folyik a diskurzus. Olcsó lőzészről, hustalan, zsirtalan, tejtelen konyhareceptekről, arról, hogy milyen villamos-összekötéssel lehet eljutni ahhoz az elhagyott kis boltoshoz, akinél biztosan lehet kapni vajat, cukrot, vagy valami egyéb nehezen beszerezhető. Lassan azonban elnémul a terefere. A szalmaszakos asszony elnyújtózik fekvőhelyén, példáját követi a fekvőszékes hölgy is és apránként a többi kuporgók is elszenderednek.

Amikor a hajnal első derengése mutatkozik az égen, újabb vendégek jelennek meg: gyerekkocsit toló asszonyok. A kicsikéket, akiket a bevásárlás hosszú idejére nem hagyhatnak egyedül otthon, alaposan bebegyálták. A lő-fől síró apróságokat szívesen ki is kölcsönzik az élelmes mamák olyan praktikus asszonyoknak, akik a síró-rívó csecsemőkkel az asszonytömegben részvétet kéltve hamarabb akarják elintézni bevásárlásaikat. Előkerülnek a kávéskannák és bögrék is és a várakozók megreggeliznek a vásárosarnok előtt. Akarhányan harisnyát kötnek, ruhát foltoznak, hogy az idő gyorsabban teljen. Így várják az órák telését addig, amíg a vásárosarnok kapuja felnyit.

És még így is vannak panaszok. Akarhánny asszonytól hallani a kesergést, hogy már harmadik, vagy negyedik éjszaka virraszta vásárosarnok előtt és mégsem tudott egy darab húst, zsírt, vajat szerezni családjának, míg más asszonyok, akik élelmesebbek, türgébbek több napra valót is összevásárolnak egyszerre. Fokozza a bajokat, hogy Berlin egyes városrészei különböző intézkedéseket tettek az élelmezési ügyekben. Így például Schönebergben csak husjegyekkel lehet húst vásárolni, aminek az az eredménye, hogy a husadagokat kevesebb schönebergiek elárasztják a husjegy nélküli kerületeket és összevásárolják ott is a húst.

Lassanként az lesz a bevásárlási verseny eredménye, hogy minden élelmickekre jegyeket kell kiadni az adagok egyenlő elosztása céljából. Már eddig is van vagy volt egy darabig forgalomban liszt és kenyérjegy, városi sertéshús és zsírjegy, cukorjegy, vajjegy, tejjegy, rizsjegy, burgonyajegy, tojásjegy petrolumjegy. Legközelebb — hír szerint — általában hús- és szeszjegy kiadására kerül sor.

Százötvenezer métermázsas gőzmozdony naponként Romániából.

(A Duna torgalma. — Nemzeti munkák a Vaskapunál)

az Aradi Közlöny tudósítójától

Orsova, május 23.

Az aldunai forgalom nagyméretű lebonyolítása tovább is a legsimábbban folyik. A központi hatalmak romániai és bulgáriai kirendeltségei, karöltve a hajóstársaságokkal, a legserényebb munkát folytatják, hogy a Romániában összevásárolt készleteket mielőbb elszállítsák. Ahány ép és gabonaszállításra alkalmas jármű van a Dunán és mellékfolyóin, az most mind a gabonaforgalomba van beállítva. Közel száz nagyobb vontatógőzös dolgozza fel a Vaskapun át az Aldunáról érkező gabonaszállományokat.

A vízviszonyok oly kedvezőek, hogy a hajók eddig csaknek kivétel nélkül a Vaskapun csatorna használata nélkül az ugynevezett „régi uton” jöhettek fel Orsovára. A csatornából ugyanis még mindig hiányzik a Vaskapu nevű dróthajó, mely azelőtt vastag drótkötélen egyszerűen áthúzta az uszályt vagy hajót a csatornán, mivel a románok máig se adták ki a szerbek által elrabolt dróthajót, hanem elrejtve tartják valamelyik torkolati kikötőben. Ennek ellenére a Vaskapun akkora forgalom fejlődött ki, mint soha azelőtt. A háború előtt 8–10 uszály volt a Vaskapu napi forgalmi maximuma, az év márciusában és a teljesítmény némely nap 20–22, áprilisban pedig 30 uszályra emelkedett. Ez, ha az uszályt átlag 50 vagonra becsüljük, azt jelenti, hogy egy nap 1500 vagon, azaz 150.000 métermázsas gabonamennyiség érkezett fel az Aldunáról Magyarországra.

A Duna felszabadulása óta tavaly novemberből az évi februárig a Vaskapun 652 tehelt uszály mintegy 2,462,797 métermázsas rakománnyal és 742 gőzös, közte 560 vontató érkezett Orsovára. Márciusban a forgalom már lényegesen több volt, mert ebben a hónapban már magában 448 tehelt uszály 2,180,936 métermázsas rakománnyal és 483 gőzös, közte 385 vontató haladt át a Vaskapun. Áprilisban már 586 tehelt uszály közülől 2,600,000 métermázsas rakománnyal volt a torgalmi teljesítmény. Ezekből a számokból kitűnik, hogy a Duna felszabadulása óta körülbelül 7,200,000 métermázsas, azaz 72.000 vagon áru érkezett Orsovára az Aldunán. Orsova torgalma tehát felér egy közepes tengeri kikötő torgalmával és ha tekintetbe vesszük, hogy letelés is áthaladt a Vaskapun az időszak alatt átlag egy millió métermázsas, az az eredmény tulajdonképpen nem is.

A dróthajó hiánya eddig asszal fenyegette a Vaskaput, hogy alacsony vízállás esetén, amikor a régi út már használhatatlan, egyszerre meg fog rekedni a forgalom, mivel csak pár oly gőzös jár a Dunán, amely a Vaskapun csatornán egy-egy tehelt uszályt felvontatni

képes. Ezt a kérdést azonban a németek szerencsésen megoldották azzal, hogy a csatornán való átvontatáshoz mozdonyerőket vettek igénybe. Német mérnökök erre a célra a Vaskapu mellett a szerb oldalán rövid vaspályát építettek, amelyen 1600 lóerős mozdony közlekedik és hosszú drótkötélen vontatja át a terhelt uszályokat a csatornán.

Bevásárlási központjaink megtesztelt erővel dolgoztak Bukarestben, munkájukat ugyan az angolok megbizottja, Christovaloris igyekszik megnehezíteni, azonban vajmi kevés eredménnyel, mert a román gazdáknál az eddig megvásárolt 80.000 vaggont se tudta még Angliának biztosítani, sőt kénytelen volt eltérni, hogy Bécsbe, a németek megbizottja 9000 vagon lisztet és 6000 vagon korpát vásároljon a román malmoktól. Hiába kínált az angol megfizető 15 millió frankot a román malmoknak azért, hogy szüntessék be a kivételi örömet, a román malmok nem fogadták el az egyenként nekik felkínált egy-egy milliót. Ehelyett szerződést kötöttek és eladták a 9000 vagon lisztet per 2800 és a 6000 vagon korpát per 1700 leír. a németeknek.

Az olasz hadizenet évfordulója.

— Nem ünnepeinek itumban. —
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

Berlin. Az olasz hadizenet évfordulóján az egész német sajtó megemlekezik arról a hősies elmentással, amellyel az osztrák-magyar hadsereg az olasz megrohanást felfogta. A Vossische Zeitung írja: Magától értetődő, természetes dolog, hogy szívünkbe foglaljuk Auszria-Magyarország hőseit, akik a déltiroli fronton küzdenek. Berlinben és az egész német birodalomban az osztrák-magyar támadás sokat ígérő kezdete emelkedett hangulatot keltett.

Bécs. A lapok az olasz hadizenet évfordulója alkalmából visszapillantanak az eddigi déltiroli harcokra. Rámutatnak arra, hogy akcióink egy darabig a határ hősies védelmére szorítottak. Az utóbbi napokban azonban csapataink tényes előretörésében a hadműveleteknek olasz földre való átültetésében nyert kifejezést. Az eddigi eredmények teljesen igazolják a király manifesztumában kifejezett bizalmát. A lapok rámutatnak, hogy Olaszországban a hadizenet évfordulóját egész más hangulatban fogják megülni, s mint eredetileg tervezték. A Bécsbe való séta, amelyet olyan egyszerűnek tartottak, semmivé foszlott. Az egész háborús esztendő Olaszországra inséget, csatódást, sikertelenséget, vereséget a több mint félmillió katonájának elvesztését hozta. Olaszország népe átkozni fogja azokat az embereket, akik hamis számításokkal Olaszországot megfosztották erkölcsi hitétől és jólétének alapjaitól. Olaszország az évfordulót legstíbebb emlékei közé fogja sorolni.

A Fremdenblatt az osztrák-magyar vezérkar tegnapi jelentésének bevezető mondatából, amely szerint az olaszok veresége a déltiroli fronton mindnagyobbá válik, a helyzet legjobb jelentését látja. Örömmel viszhangra találunk az olasz hadszíntérről érkező hírek szövetségeseinknél is, amit a német birodalmi kancellár Burián báró közös külügyminiszterhez intézett táviratában is kifejezésre juttat. Egykor Auszria-Magyarország legfel-

sőbb nádura harcban edzett, győzelemhez szokott csapatainkhoz intézte üdvözlését. A Fenséges ur mai üdvözlése már a győzőknek szól.

Zürich, május 23. A „Societäts-Telegraphen-Information“ milánói jelentése szerint valamennyi olasz miniszter elhatározta, hogy a hadizenet napjának évfordulóján passzív magatartást tanúsít és nem jelenik meg nyilvános helyen. Barzilai mára tervezett beszédét elhalasztotta és a „felszabadítandó területek“ minisztere Cavour nialma napján, június 6-án Torinóban akar beszélni.

Rasputin és a cárné himzése.

(Keltatta verica az orosz udvar ügyencet.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

Münchenből jelentik: Nemrégiben tért vissza Pétervárról egy semleges állambeli előkelő személyiség, aki érdekes és eddig gondosan titkolt történetet tudja annak, hogy miért terjedt el néhány hét előtt Rasputin meggyilkolásának híre. Az orosz cári udvar mindenható és rettegett szerzetese épületes botránynak volt a hőse és valószínűleg még ma is betege a kalandnak, amely azzal végződött, hogy Rasputint félholtra verték. Ebből keletkezett azután az a hírszélés, hogy a szerzetes ellen merényletet követtek el és meggyilkolták.

Rasputin néhány hét előtt egy igen látogatott pétervári varietésben jelent meg. Nem egyedül tette látogatását a féltelmes orosz hatalmas ur az éjszaka világában. Két hölgy volt a kíséretében — bizonyára olyan rajongói a szentéletű ortodox szerzetesnek, akik még a mulatóhely szeparéjába is készek követni Rasputint. A háromtagú társaság nagyszerűen mulatott a varietésben, azonban az orosz szent kevének találta a társaságot és amikor arról értesült, hogy a szomszédos szeparéban az orosz cár gárdaezredének öt tisztje mulat, azokat is áthívta. A gárdatisztek természetesen szívték Rasputin szeparéjába, hiszen orosz udvari embernek lehet-e nagyobb szerencséje, mint együtt lenni a mindenhatóval, a cárnak is parancsoló szerzetessel.

A mulatózás hamarosan egészen oroszos lett; nevezetesen: az összes résztvevők berugtak. Különösen lerészegedett Rasputin, aki pezsgőtől mámorosan bizalmas közléseket tett a gárdatiszteknek. Beszámolt hódításairól, bőkezűen tegegett a cári udvarban élő hölgyek szerelmeiről és apró bűneiről és részeg beszédeiben nem valami nagy tisztelettel szőtt magáról a cárról sem. Végül annyira nekihevült a szerzetes, hogy levelezőzt és himzett ingét mutogatta a társaságnak és kérkedve jelentette ki:

— Est a carinka (a cárné) saját kezével himszte.

Majd olyan kijelentéseket tett a cárnéről, amely még a részeg és a Rasputintól rettegett gárdatisztek türelmének is sok volt. Az uralkodónak ellen elhangzott durva sértésre az öt gárdatiszt azzal válaszolt, hogy opánolta Rasputint. Mialán kard nem volt a tiszteknél, a pezsgőhűtő vedreket fedő vizes, átázott asztalkendőkből csavarták korbácsot és ezzel a sajtószerű fegyverrel a himzett ingre vetkőztött szerzetest olyan alaposan helybenhagyták, hogy Rasputin félholtra vitték el a varietésből. A kínos eset óta Rasputint nem látták. Ugy látszik betegen fekszik és nem is szívesen mutatkozik a botrány elfeledése előtt.

H I R E K.

A kormány elhatározta az elősértés maximálását saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

A Budapesti Hentesipartársulat távirattal fordult Lisza István gróf miniszterelnökhöz, kérve az elősértés árának maximálását. A miniszterelnök válaszolt a Hentesipartársulatnak, még pedig azt, hogy a kormány elvileg máris elhatározta az elősértés árának maximálását. Csupán arról lehet még szó, — írja a miniszterelnök, — hogy ez elhatározás keresztülvitelének garanciális oldalát kellően megvitassák.

Mint tegnap már nyilvánosságra került, ebben a kérdésben vasárnap értekezlet volt Bécsben és mint illetékes helyről értesülünk, ezen az értekezleten megvitatták az elősértés maximálásának minden részletét. Serbán János főtanácsosügyi miniszteri tanácsos és a vele volt szakértők ma éjjel hazakerestek Bécsből. A sertésiparban és a vásárosokban ma reggel a hentesek és a sertésüzemek más érdekeltjei élesen tárgyalták a miniszterium döntését és több helyütt arról is beszéltek, hogy az új ármegállapítás különként két koronával fogja csökkenteni az elősértés mai árát.

Ma délelőtt a belügyminiszterium közlelmezési ügyosztályában a következő felvilágosítást adták:

— A bécsi tanácskozást már befejezték és ebből önként következik, hogy az elősértés árának országos megállapítása elvben már teljesen elintézett dolog. A tanácskozás ma délelőtt Budapesten folyik és itt már csak ama részletek kerülnek megvitatás alá, melyek speciálisan a magyarországi viszonyokra vonatkoznak.

Osztrák-magyar csapatok Örményországban.

(Feltartoztatott orosz előrenyomulás.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 23.

Genf. Rousset ezredes a Petit Parisien legújabb számában a következőket írja: Az Örményországból érkezett hírek nem egészen világosak. Annyit azonban kétségtelenül elárulnak, hogy a törökök nagy osztrák-magyar segítő-csapatokat kaptak, amelyek támogatásával föltartoztatták az oroszoknak Erzingjan felé való előrenyomulását. Az orosz centrum kénytelen volt visszavonulni, azonban balszárnyán újabb előrenyomulást tett. Az Urmia-tó partján operáló orosz hadoszlopokról nincs hír. Allitól Revandus városáig érkeztek el, amely 140 kilométernyire van Mosultól. Ha hiányosak is a hírek, a következő tények fennállanak: Az örmény kérdés fölborította a német-osztrák-magyar keleti terveket, továbbá a mezopotámiai helyzet egyre fenyegetőbb alakot ölt a törökök és szövetségeseik ellen.

Stockholm. Perzsa ügyesül el van vágva az egész világtól. A Stockholms Tidningen a svéd postafőigazgatóságtól arról értesül, hogy Oroszország semleges országokból való küldeményeket nem továbbít Perzsiába. Kínába, Sziámba, Japánba, Svédországon át Göteborgból Amerika közvetítésével lehet postacsomagokat küldeni. Az orosz kormány ezt as

intézkedést azzal indokolja, hogy a éves vasúti közlekedés rendeltetésére. Eljárásának pedig valódi oka valószínűen az, hogy Perzsiát el akarja zárni az egész semleges Európától. Perzsa mindennemű anyagban nagy hiányt szenved.

— **Frigyes főherceg 60 éves.** Budapesti jelentés tudósítunk: Junius 4-én ünnepli Frigyes főherceg halva-nadik születés napját. Ez alkalommal a főhercegszálláson nagy ünnepségeket készítenek rendezni. Hár szerint Vilmos császár személyesen fogja szerencse kívánatait kiejteni a főhercegnék.

— **A képviselőház összehívása.** Budapesti jelentés: A képviselőház elnöksége tegnap hivatalos közlést adott ki arról, hogy a képviselőházat június 7-ikére összehívják. Szász Károly v. b. t. t. képviselőházi alelnök a képviselőház első napjának munkaprogramjáról ezeket mondotta el:

— **A miniszterelnök úrtól tegnap kaptam meg a hivatalos értesítést az iránt, hogy ő felsége az országgyűlést június hó 7-ikére hívta egybe. Junius 7-ike szerdára esik és ennek az ülésnek, azt hiszem, más tárgya nem lesz, mint a királyi kézirat meghirdetése, elnöki előterjesztések és a további teendők megállapítása. Arról, hogy a tárgyalások miként alakulnak, ma még teljes bizonyossággal nem nyilatkozhatom, mert ez attól függ, hogy a kormány tagjai minő törvényjavaslatokat fognak beterjeszteni. Az én véleményem szerint legelőbb az indemnitásról szóló törvényjavaslat kerül a Ház elé és mint hogy a törvényjavaslat pénzügyi bizottsági tárgyalására és a jelentés beterjesztésére több nap szükséges, valószínűen tartom, hogy a képviselőház érdemleges tárgyalását csak pünkösd után kezdi meg. Hogy milyen törvényjavaslatok kerülnek a Ház elé, arról hivatalos értesülésem nincs, az az egy bizonyos, hogy az indemnitáson kívül a norvég pénzügyi egyezmény megújításáról szóló törvényjavaslat is a Ház elé kerül, mert annak érvényessége is lejárt június hó 30-án. A miniszterelnök az arról is értesített, hogy előterjesztésére a király úgy rendelkezett, hogy az országgyűlésnek katonai szolgálatot teljesítő tagjai a képviselőház üléseinél tartamára szabadságot kapjanak.**

— **Tisza szerbiai útjáról.** Budapesti jelentés: Tisza István gróf miniszterelnök, aki az utolsó két hét alatt csak négy napig tartózkodott Budapesten, tegnap megjelent a nemzeti munkapárti körhelyiségekben, ahol igen melegen üdvözölték. A miniszterelnök beszéde közben igen érdekes megjegyzéseket tett azokról az impressziókról, amelyeket a megszállott Szerbiában szerzett: „Szerbiai tartózkodásom alatt — mondta a miniszterelnök — több városi látogatásom meg és így tisztá képet szereztem arról, hogy derék csapataink most milyen eredményeket érnek el. Mondhatom: pompás munkát végeznek. Alkalmam volt a tiszták működését megfigyelni és csak a legnagyobb dicsőrével emlékezhetek meg tevékenységükről. A tartalékos és tényleges tiszták, bármilyen nemzetiségűek is, benső bajtárai viszonyban dolgoznak együtt, hogy a karddal szerzett sikereket eredményes kulturális munkával tegyék teljesé. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy ez a működési kör az ő számukra javarészt teljesen idegen volt. Az egyik most a közigazgatási tennőket intézi, a másik tanfelügyelő, a harmadik megszervezi a mezőgazdasági munkát, a negyedik az állattenyésztést és a veteményes gazdálkodást vezeti és így tovább. Feltétlenül elismerést érdemel nem csak a tiszták szorgalma és becsvágya, hanem gyakorlati érzése is. Ezek az eredmények igazolják azt, hogy hadseregünk memcsak a harctéren, hanem a

bekelet teremtő munka műhelyében is miket tudnak produkálni.” A miniszterelnök elbeszéléseit a jelenlevők nagy érdeklődéssel és orvendetes elégtétellel fogadták.

— **Görgei Artúr temetése.** Budapesti jelentés: Görgei Artúr, a nemzet nagy hősiességét napról napra, csütörtökön kisérjük utolsó útjára a Nemzeti Múzeum előcsarnokába, ahol a ravatalt fel fogják állítani. A leomlott koporsót szerdán este szállítják át a múzeumba és csütörtökön délelőtt módjában áll a közönségnek azt megtekinteni. A nívótalosságot és a közönség minden megtesz, hogy a tábornok temetése és a nemzet gyászának megnyitkozása minél impozánsabb legyen. Görgei haláláról az osztrák és a német sajtó hosszú cikkekben számol be és bőven méltatja az elhunyt nagy ember érdemeit, tetteinek óriási jelentőségét. Egész élele folyamát ismertetik és megállapítják, hogy a magyar nemzetet mély gyászba borítja szabadságharc vezérelőjének elhunyt. A semleges sajtó hosszasan emlékezik meg Görgei Artúrról. A család iránt részvétüket újabb a következők tejezték ki: Hazay Samu báró, honvédelmi miniszter, Khuen Héderváry Károly gróf, Harkányi János báró, kereskedelemügyi miniszter, Zichy Géza gróf meneszter, Skerlecs Iván báró horvát bán, Szemere Miklós, Rosner Ervin báró, őfelsége személye körüli miniszter, Hubay Jenő, Szász Károly, a képviselőház alelnöke és még sokan. A gyászszertartást csütörtökön délután 3 órakor kezdi meg a Nemzeti Múzeum előcsarnokában.

— **Kiss Béla tegnap Lembergben látta?** Budapesti jelentés: A cinkotai bádognorúok elvetemedett cinkelőjét, Kiss Béla keresik mindentel, amerre csak katonák vannak s ha csakugyan el nem temették Valjevóban, amint azt a szerb hadsereg feljegyzései állítják, kézre fog kerülni az alhatatosan tagadó Nagy Jánosnak barátja, aki olyan cinikus egykedvűséggel pusztította el lépre oszt menyaszonnyat, hogy a gyűrűkhöz jutnasson. Az éjszaka telefonon hívta fel a főkapitányt Lembergben Schöndert esendőrőhadnagy és elmondta, hogy jelentkezett nála egy Sipos nevű honvéd és elmondta, hogy tegnap Lembergben találkozott Kiss Bélaival. Egy vendéglőben ült a cinkotai asszonyi rító a katonai egyenruhában volt. Elmondta a esendőrőhadnagy azt is, hogy Sipos a legkötörözöttabban kijelentette, hogy nem tévedett Kiss Béla személyében, mert a cinkotai bádognorú már régebbről személyesen ismeri és a vendéglőben felismerte. Sipos honvéddel a lembergri esendőrőhadnagy jegyzőkönyvet vettek fel és a esendőrőhadnagy arra kérte a budapesti főkapitányt, hogy adja meg Kiss Béla pontos személyleírását. Nagyon természetesen, hogy az inspekciós rendőrszolgálat a legnagyobb készséggel állott a esendőrőhadnagy rendelkezésére, azonnal megadta a kerti adatokat. Nagyon pedig a főkapitány azonnal intézkedett, hogy Kiss Béla arcképe eljusson Lembergbe és hogy az az állományos Kiss Béla, aki Sipos honvéd a lembergri vendéglőben látott kézrekerítéséek. Ha csakugyan Kiss Béla volna az illető, akkor a cinkotai asszonyi rító hamarosan Budapesten lesz, hogy mi számot adjon rettentetes válságról. A rendőrség ugyancsak intézkedett, hogy az a katonai utas ember, akit Sipos honvéd Kiss Béla-nak nevezett, Lembergbe el ne menekülhesen. A főkapitány azonnal az ezazaki híradás óta alando összeköttetést tartott Lembergbe.

— **A lengyel memorandum.** Budapesti jelentés tudósítunk: A függetlenségi párt ma elnöki értekezletet tartott, amelyen Battyány Lívaur grófnak a lengyel kérdéssel ut memorandumával foglalkoztak. Az értekezlet elhatározta, hogy tekerik Battyány, legyen a kérdésben előterjesztést a pártnak.

— **Híradások.** Stieger István, kurtakéri jegyző május hó 22-én délután 3 órakor rövid szentvedés után, elistenek 39-ik évében Budapesten elhunyt. Az elhunyt jegyző családja Újszentannára szállította és ott temetik el. Özvegye, kistestvére, akivel és nagy rokonság gyászolják.

— **Híradások és mulató tulajdonosok híreje.** Budapesti jelentés: Miniszterelnök meg, hogy Eötvös Somai, a budapesti „Sonntags-Montagszeitung” szerkesztőjét egy lapjába írott cikke miatt, mely a „Jardin d'hiver” botranyával foglalkozott kemény és tárgyilagos hangon, a mulató tulajdonosának Wabits Lujának férje, Guor Lajos az uton inzultálta. A botranyos eset bíróság elé került s az ítelet Guor Lajosra 600 korona 10- és 40 korona menekbüntetést szabott ki, amely nemfizetésnél is, illetve 2 napi fogházra változtatnató. Felbuzgás révén tegnap foglalkozott ezzel az ügyvel a budapesti büntelotörvényszék Kiss Jenő emoklete alatt nélező tanácsa. A törvényszék az elsőfajú bíróság íteletét helyben hagyta. Eötvös Soma a tárgyaláson bejelentette, hogy ellentele ügyvevő, élt Mour dr., aki biztos tudomása szerint Guor, és Mátr Nándor ellen felbújtotta, ezért a budapesti ügyvédi kamarától feljelenti.

— **Az első halott.** (Bünygyi regény az Urániában.) Egy nagyon érdekes és rendkívül idegesítő bünygyi dramat mutatott be tegnap a színház. Egy családi dramat tárgyz a film, mely a maga szövevényes sokoldalúságában, bonyolult eseményeiben nem mindennapi rendezői talentumra mutat. Két verseny-társ küzdelme ez, kik közül az egyik halálba kerget a másik feleségét, azután pedig a legkellémesebb okok alapján gyilkosság gyanújában keveri vetélytársát. Csanya anyagi natters is van a dolognak és a mikor a megoldásban igazságot szolgáltatnak: Lelkünk nagy megnyugvással vessi a sors keserel a büntetést, mely méltó reasét juttatta a bűnösnek. — **„A zöldszemű ember”** a legkiválóbb detektiv drama, mely hónapok óta urálja a budapesti színházak műsorát, legközelebb az Urániában kerül bemutatásra.

— **Nagy Géza, az aradiak kedvelt fotográfusa, szabadsága naza érkezett.** Szabadsága idejének tartama alatt a felvételeket személyesen eszközözi.

— **Körnazak figyelmébe ajánlják spárgatalpu komótcipó nagy raktárukat legutányosabb árban, Hirsztig és Hirschteld nagykereskedők, Arad, Boros Béni-tér 7. sz.**

Nem térhet haza a nagy kártyás.
(Bay Lajos elvesztette magyar állampolgárságát.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, május 23.

Valamikor, 20—25 évvel ezelőtt, a nagyvárad Szent László-téren, ahol most egy bankpalota áll, nevezetes és nagystíű embernek volt háza. Bay Lajos régi kurtája alit ott és onnan indult el egy nagykaliberű játékos viharos élete a nagy világba, hogy tizenöt évi házárdirozás után vissza se jönessen többé a házájába.

Bay Lajosnak a nevét még ma is mindenki ismeri Nagyváradon, de az országban is, bár magát, a ma ötvenhat éves ember a most is élő nagyváradiak közül személyesen már csak kevesen ismerik. Amikor még husz évvel ezelőtt Nagyváradon élt, gazdag családja volt és Margittáról nősült, feleségül vette Fénydi Fényo nrszedet, de a kurtája szenvedély erősen elhatámasodott rajta és gyakran mondogatta egy kis parázs ferdi, vagy makao parue után, hogy itt Nagyváradon nem értemes semmit se csinálni, mert itthon szük társaságok és csak ritkán lobbánó kártyaszendvedélyek vannak. De majd kimegy a Montecarlóba és ott robbantja fel a bankot!

Igeretét be is váltotta és előbb csak rövid ideig, majd, hogy kártyamanóverei nélkületlen sikerrel jartak a házárdjátékosok paradicsomában, Montecarlóban is, végképpen ki ment oda és csak halatlan aserecsénynek a nre jart haza, hogy az itthoni aserécsények káládereszek társaságában forro legatmat és feltékany rigységet keltsenek. Bay Lajos, hogy usendat-husz évvel ezelőtt végkép a nagyföldi házárdjátékos csarudalmsa tette el alando tárgyalásokkal melyek, haza se nevezte azóta. Az óra kurtája még az utolsó kurtája, usendat-husz évvel ezelőtt

a megyében és nagyrészt elszegényedett. Bay Lajosról pedig a legkalandosabb hírek jöttek a távoli nyugatról.

Hol Montecarlóban, hol Nissában, hol Brüsszelben robbantott bankot és arszeszereket, sőt a hírek szerint milliókat nyert a hasárdjártékon, s egy isben Franciaországban hasárdjártékért be is zárták. A szerencse azonban elfordult a híres, féltelmetes játékostól, akit a félvilág játékosai úgy ösmertek, mint csatlattalan és legyőzhetetlen ellenfelet a kártya és roulette osztatérének: s amikor a háboru kitört, lesegényedve élt Brüsszelben, ahová vagyona, azaz hasárdjártékon nyert pénzének megmaradt romjaival menekült. Brüsszelből, ahol nem sorozhatták be katonának, mert nem volt belga állampolgár, szeretett volna még idejében hazajönni, azonban attól félt, ha felfedezik, hogy magyar ember, nagy bajba kerül, s mivel kora miatt sem volt a katonai szolgálatra alkalmas, ezeket a veszedelmeket elkerülte a híres játékos.

Brüsszelből azonban nem tudott elmenni, s ott végig élt a város ostromát és a németek bevonulásának is tanuja volt az egyetlen, ott élő magyar ember, Teljesen elszegényedve tengette életét a németté lett belga fővárosban. A németek alapos, pedáns közigazgatási rendje azonban őt sem hagyta a visszavonultság magányában. Felfedesték s mivel belga nem volt, francia sem, habár kései tin évet töltött Franciaország nagyvárosainak játékbarlangjaiban és igazoló okmányai, azaz egyetlen utlevele magyar alattvalónak kintette őt fel, a németek magyarnak tekintették a romjaiban is érdekes tértit. De nem lévén sem foglalkosása, sem jövedelme, azisebben látták volna tőle, ha hazajön onnan és elhagyja Brüsszelt, azért utlevelét, új utlevél kiállítására okából elküldték Nagyváradra, mint állítólagos születési helyére.

Van azonban egy magyar törvény: az 1870-ik évi, amely ötvenedik L-cikkében, a 31. §-ban úgy intézkedik, hogy az, aki 14 évnél tovább külföldön tartózkodik, s ott a magyar-osztrák konzulátusnál mint magyar alattvaló lakhatási engedélyt nem nyer, magyar állampolgárságát elveszti. Ezt az engedélyt pedig Bay Lajos soha nem szerezte meg, így nem tekintti többé a magyar törvény őt magyar alattvalónak, s mivel a mai körülmények közt csak magyar utlevéllel jöhetne haza, nem jöhet többé szülővárosába az összeomlott szerencsés játékos.

A világháboruból is érdekes ez a nagystíli élet, amelynek talán más vége volna, ha a most nem német Belgiumban meg tudná szerzeni magának a belga állampolgárságot.

Feladás szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállalunk felelősséget)

zöldszemű ember

Mindenféle
nyomtatványok

Izléses, osinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.
nyomdájában, József főherceg-ut 22.

APOLLO SZINHÁZ.

Május 24., 25., 26., 27., 28., szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap:

Wiener Kunst film remek felvétele:

A mi

rezervistáink

Nagy háborus történet 4 felvonásban.

Zenét írta:

Ziehrer C. M.

Randevők: Kolm és Fleck. Főszereplők: Haid Eéme és Rhoden Hans.

**Gépolaj,
Hengerolaj,
Gépszir.**

641

SÓZOTT HAL

kapható

Kalmár Endre cégnél
Arad, Arpad-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670.

11146—1916.

Hirdetmény.

A m. Kir. Ministeriumnak a gyapjuért köve'elhető legmagasabb árak újabb megállapításáról szóló 1860—1916. M. E. sz. rendeletét, a következőkben tesszem közhírré:

A gyapjuért köve'elhető legmagasabb árak a magyar szent korona országainak egész területére.

I. Az előállatokról nyírott gyapju legmagasabb ára: Legfinomabb merino gyapjunál 22 korona, szövet és fésűs AAA/AA gyapjunál 21 korona, szövet és fésűs A gyapjunál 20 korona, szövet és fésűs B gyapjunál 17 korona, szövet és fésűs C gyapjunál 14.50 korona, cigája D gyapjunál 12.50 korona, racka E gyapjunál 10 korona.

II. Bőr-, timár- és dögygyapju legmagasabb ára: AAA/A minőségűnél 17 korona, B minőségűnél 15.50 korona, C minőségűnél 13.50 korona, cigája gyapjunál (D) 11 korona, racka gyapjunál (E) 8.50 korona.

III. Szücsgyapju legmagasabb ára: AAA/A minőségűnél 10.50 korona, B minőségűnél 10 korona, C minőségűnél 9 korona, cigája gyapjunál (D) 8 korona, racka gyapjunál (E) 6 korona.

Ezeket a legmagasabb árakat, melyek magukban foglalják a rakodó állomáshoz való szállítás költségét is, a gyári mosási költség nélkül, készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni.

A jelen rendelet életbeléptével a 8461—1916. M. E. száma rendelet hatályát veszti. A hatályának idejében keletkezett jogviszonyokra és elkövetett cselekményekre nézve azonban továbbra is, az idézett rendelet marad irányadó. Ez a rendelet az 1916. április 30. napján lépett életbe.

Arad, 1916. évi május hó 12. Greca Nándor, főkapitány.

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

Losonczi Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 944.

SIROLIN "Roche"

melibetegségek, szamárhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

- 1. Mindenki, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
- 2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
- 3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelenrekenyen osó kkeneti.
- 4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általában közérziletét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden gyógyszertárban, ára 4 Korona.

338—1916.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vasúti felüljárónek 3670 m² területen 7—9 cm-es bazaltkockával való burkolása iránt folyó év május hó 29-én d. e. 10 órakor versenyárgyalást tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben, vagy előlagható értékpapírokban.

Az ajánlatok lezártan, a versenyárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétel-

nek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárba történi befizetését igazoló letétjegy csatolva van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy a versenyárgyalás és műszaki feltételeket ismeri és elfogadja.

A versenyárgyalás és műszaki feltételek a gazdasági tanácsnok urnál a versenyárgyalást megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke nek 1916. évi május hó 15-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Cs. és kir. Tartalékkórház és Szükségtartalékkórház, Arad.

Hirdetmény.

A cs. és kir. tartalékkórházak betegállományainak, valamint azok ápolószemélyzetének élelmezési ellátása folyó évi június hó 2-án, versenyárgyalás útján fog a vállalkozónak átadatni. Ajánlatok ezen időpontig a cs. és kir. kórházparancsnoksághoz Arad, (Lyceum) nyújtandók be.

A részletes feltételeket tartalmazó hirdetmények a legtöbb kórházparancsnokság és városi előljároságok épületeiben közszemlére kitéttek.

Arad, 1916. évi május 12-én.

Cs. és kir. Tart.-kórház és Cs. és kir. Szükségtart.-kórház Arad.

2500

Magyar gyógyborok**Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.**

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, szon- gító, a gyomorra és belekre jóhatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegék részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nahezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Fehér és fekete Vászon czipők

minden nagyságban,
nagy választékban

CIPŐTÖZSDE

Andrássy-ut 22. ■ Telefon 10—44.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

őhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ára egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K. 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.

Vigyázzat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna
Hajfestő
a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szörvesztő-Dephtor. E kitűnő, s maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt ara, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrássy-tér 22. sz.
Alapított 1888. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

„30 éves asszony”.

Jelzett helyen és időben várom. 2669

„Szigpattie”-től

levél ment kívánt helyre. 2668

Vasárnap délután

Fő-tér, Széchenyi-, Wesselényi-utcában barátinőjével sétáló matrózruhás hölgyet kérem, sziveskedjék tudatni a kiadóhivatalban S. Andor névre, hogy megismerkedés hol és mikor lehetséges. 2657

ÜZLETEK.

Egy igen jóforgalmu

söröző és étterem, italmérési engedéllyel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2667

ALKALMAZÁST KERES.

Száraz dadának

vagy mindenesnek ajánlok vidékre urfi családhoz tisztességes fiatal asszony. Cím a kiadóhivatalban. 2659

Alkalmazást keres

egy fiatal, szerény igényű kezdő gépirónő. Cím a kiadóhivatalban. 2660

Eine intelligente Dame

wünscht als Gesellschafterin oder Hausälterin zu einem äteren Herren oder Dame zu gehen. Adresse Deák Ferenc-gasse 7. 2664

Egy intelligens nő

eljárásról vagy pincérről állást keres. Cím O. R., Vécsey-u. 11. szám. 2641

Gyors-, gépirást,

irodai levelezést, könyvelést értő fiatal leány június 1-re alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2654

ALKALMAZÁST NYER.

Gyermektelen házaspár,

vagy magános asszony házmesternek azonnal felvétetik. Batthyány-utca 26. sz. 2661

Diákokat keresek

gazdaságomba szünidőre. Cím a kiadóhivatalban. 2626

Jó családból

való fiú tanulónak felvétetik. Gábor Miklós, Salac-u. 2618

Egy mindenes,

aki főzni tud, falura keresetik. Jelentkezni Rákóczi-u. 28., I. em., Varga. 2642

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fín, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

INGATLAN.

Moderna ház

a belvárosban, egy kisebb és egy nagyobb lakással, nagy gyümölcsös és veteményes kerttel, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2667

Kossuth-utca 46.

Vécsey-utca 7., és Schwedel József-utca 1. szám alatti adómentes bérházak, szabad kézből eladók. Ugyanők díjastatnak. Bővebbet Varga cukrász, Szabadságtér. 2431

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Rézkénpor

kapható Färber Lajos cégnél. 2421

Kadét-örmesteri

s tiszt ruhá, csak kétszer volt használva, rendkívül olcsón eladó Arad, Varjassy Lajos-utca 111. sz. alatt. Zsiros. 2662

Régi órákat,

képeket, egyéb régiségeket, üveg-szekrényt (Vitrine) vesz Zombory fődrász, Forray-utca. 2665

Paprika

elsőrendű, legjutányosabban beszerezhető Deutsch Andor Szeged, Jókai-u. 7. Kérjen árajánlatot! Kiszolgálással meg lesz elégedve! 2601

Cirok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2094

Bosznai

száraz szilva kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2098

Eladó

1 m. C. Cormik 5' széles fűkaszáló és 1 tárcás borona. Sárk József, Szapáryliget. 2646

Hárs

majunga és tamatáve minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 2095

Muraközi ménló

két darab eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak külön birtok-kezelősége, József főherceg-ut 22. szám. 2286

Az új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésében és könyvnyomdájában, Szabadságtér 1. Telefon 808. 611

KÜLÖNFÉLE.

Arany Anusol

aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár Arad. 12

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár. 12

Szőrmék, ruhaneműk, szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 40 és 60 filléres csomagokban. Legfinomabb resublimált Naftalin különként 1 kor. 30 fill., Rovarport szóró dobozban 20, bádóg dobozban 30 és 60, üvegekben 30 és 60 fillér. Patschali levelet különként 3.50 K. Földes gyógyszer-tár, Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár, Batthyányi-utca. 12

224—1915. kjsz.

Árverési hirdetmény.

Néhai Deutsch Mór volt aradi lakos hagyatéka ügyében 20.000 kor. n. 6. 6%-os magyar hadikölcsön-kötvény, 5 darab Aradmegyei takarékpénztári részvény, 4 darab 800 kor. n. 6. Aradi polgári takarékpénztári részvénytársasági részvény, 4 darab 160 kor. n. 6. Aradi polgári takarékpénztár részvénytársasági részvény, 9 darab Aradi ipar- és népbank részvény, 2 darab Aradi központi takarékpénztár részvénytársasági részvény, 2 darab Aradi általános takarékpénztár részvénytársasági részvény, 7 darab Kisjenői takarékpénztári részvény, 1 darab Aradi és csanádi egyesült vasutak törzsrészvény, 2 darab Békésmegyei takarékpénztár egyesületi részvény, 8 darab Aradi vendéglősök szikviz és szifonlevegő részvénytársasági részvény, 2 darab Aradi vasipari részvénytársasági részvény, 1 darab Aradi első gőztégla-, cserép- és agyagarugyár részvénytársasági részvény, 4 darab Aradhegyaljai h. 6. motoros vasut részvénytársasági törzsrészvény, 1 darab 4%-os Magyar jelzáloghitelbank nyereségekötvény, 1 darab 4%-os Magyar jelzáloghitelbank nyereségekötvény, 2/3 darab magyar nyereségekötvény sorsjegy, 12 földdarab konvertált Magyar jelzálog hitelbank sorsjegy, 2 darab Magyar vöröskereszt sorsjegy, 3 darab Magyar vöröskereszt nyereségekötvény, 1 darab Bazilika sorsjegy, 1 darab Jásziv sorsjegy, 1 darab Török sorsjegy

Aradon, Andrásy-tér 25. sz. alatti hivatalos helyiségben 1916. évi május hó 27-én délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen készpénzzel és elnevezen eladni fog. A vételi illetéket vevő viseli.

Arad, 1916. május 23-án.

2666

Dr. Pálmai Lajos,
kir. közjegyző.

**Köhögés,
retkedség és
einyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tusinal-cukor

Ara 80 fillér.

Tusinal-tea

Ara 60 fillér.

Fejkorpat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ilyen szer, a világhírű „Krovil” korpa-
kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

**Ha tyukszeme van és
gyötri nagy kin,**

**A legjobb gyógyszer
az Anagallin.**

Ara utastással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyertünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habak! A
szájüreget desinficálja, utólsó
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 70 fillér.

Fenti szerak kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 32. sz. (Megyeháza szomszé-
gában.)